

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— litr.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

Računi pri pošto čekovnem zavodu:
Ljubljana številka 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Zmagovite akcije naših podmornic ob alžirski obali

Potopile so tri sovražne ladje, tri nadaljnje pa zadele in poškodovale — Zavrženi sovražni napadi v Tripolitanijski
Uspešen razvoj akcij sil Osi na tuniskem bojišču

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 31. januarja naslednje 981. vojno poročilo:

Močni sovražnikovi oddelki so s podporo oklopnih vozil in živahnega topniškega ognja napadli naše postojanke v zapadni Tripolitanijski, pri čemer so bili zavrženi s občutnimi izgubami ljudi, protitankovskih topov in motornih vozil.

Na tuniški fronti so se akcije osnih bojnih skupin razvijale ugodno. Sovražni protinapadi proti doseženim postojankam so bili zavrženi.

Nemški lovci so sestrelili 8 angleških letal, izmed katerih je spadalo eno v oddelku, ki je prejel s strojnico obstrleval kolono motoriziranih ambulanc.

Naši bombniki so delovali nad Valletto in nad pristaniščem v Boni, kjer so nastali obširni požari. Naši lovci so nad tuniško obalo uničili letalo tipa "Glenn Martin".

Včeraj pozno popoldne so štirimotorni "Liberatorji" ponovno preleteli mesto Mesina ter metali rušilne in zažigalne bombe. Škoda je znatna. Zrte napadov dneva so narasle na 51 mrtvih in 105 ranjenih. Naši lovci, ki so prestregli oddelke, so sestrelili dve izmed napadajočih letal. V bitki smo izgubili eno letalo "Macchi 200", čigar pilot pa je z uporabo padala pristal nepoškodovan.

Na Sredozemskem morju je torpedovka pod poveljstvom pomorskega poročnika Filipa Ferrarja-Aggrandija potopila sovražno podmornico.

V noči na 30. t. m. je naša podmornica, ki deluje ob alžirski obali pod poveljstvom pomorskega poročnika Vittorija Petrellija Capagnana, napadla velik in močno zaščiteno sovražni konvoj, ki je plul proti vzhodu, torpedirala iz bližnje razdalje dva velika torpedna lovca, ki sta se oba potopila, in zadela še tretjo enoto, ki je ni mogoče točneje opisati. Že po šestih minutah je ta podmornica ponovno napadla oddelke torpediral in potopila še četrto veliko enoto. Izidi so bili kontrolirani na pogled z naše podmornice, ki se je mogla odstraniti brez kakšne škode.

Druge podmornice pod poveljstvom pomorskega poročnika Alberta Longhija je napadla zaščiteni konvoj na morju pred Bougiem ter torpedirala in zadela najmanj dve enoti nedoločene vrste, katerih potopitve pa ni bilo mogoče ugotoviti zaradi sovražnikovega odpora.

V nastopu naših torpednih letal proti sovražnemu konvoju v zapadnem Sredozemlju, ki ga omenja vojno poročilo št. 980, so se posebno odlikovali naslednji piloti:

poročnik Battista Mura, Pasquale Vinciguerra, in Čajo Treclini, podporočnik Carlo Pfister, Salvatore Luigi in Bartolomeo Goffua, maresalji Orlando Griffoni in Mario Toppi, višji naredniki Italo Rosmini, Vitaliano Contorj in Andrea Olivieri.

Poročilo Duceju ob dvajsetletnici ustanovitve fašistične Milice

Vzvišeni in slavni pohod Milice od njene ustanovitve do sedanjih junaških bojev — Njen delokrog je vedno širši in globlji

Rim, 31. jan. s. Duceju je šef glavnega stana Milice predložil naslednje poročilo: Duce! Danes poteka 20 let Milice. 20 let ni mnogo, če jih primerjamo velikim zgodovinskim dobam. Mnogo pa jih je, če jih merimo po močnem ritmu dogodkov, ki so si sledili v teh dveh desetletjih, dogodkov, ki so pretresli, preobrazili, razbili in znova zgradili, dostikrat od temelja, politične in socialne tvorbe na vsem svetu. Nastala iz fašistične Revolucije, da štiti njen razvoj, se je ta mlada oborožena sila dvignila v duhu prostovoljstva italijanskega naroda in v neizčrpnih veri svojih legionarjev in to z neprimerljivim vzgonom in neuporabljivim duhom, zaradi katerega je danes močno in strah vzbujajoče obrambno in napadalno sredstvo.

Poročeno po Vaši volji iz skvadrima, je Milica ohranila nespremenjene tradicije, duha in naloge skvadrima. To bi rad poudaril danes, Duce, ko se v viharju gigantske bitke, ki bo odločila o usodi Italije, Evrope in vsega sveta, proslavlja naša 20-letnica. Pričenjajoča svoje udejstvovanje s smotri in nalogami za zagotovitev notranjega reda, ki ustreza vrhovnim zahtevam močne totalitarne države, se je Milica v nadaljnjem spopletjevala v sistematičnem procesu premagovanja, katerega sta omogočili samo žilava volja šefa in skrajna predanost podrejenih. K prvemu prednjim stražam legionarjev, ki so padli na trgu in cestah za uresničenje revolucionarnega programa, so se kmalu pridružili prvi padli iz libijskih legij.

V krajih Beni Uri, El Regina, El Zueki-va, Got el Sass, se je pričela slavna zgodovina legionarskega junaštva.

Ko so bile njene vrste spopolnjene, njena vojaška struktura razširjena in njeno akcijsko področje pomnoženo, s posebnimi Milicami, ki stražijo življenjsko udejstvovanje naroda, je Milica zbrala v sebi s prvimi fašističnimi nabori mladeniče novih generacij. Vojaško jih je izveščala in jih postrojila ob veterane ter pomnožila svoje skupine. Milica je od tega trenutka stvarnost, ki je ni mogoče prezreti, in zahteva pravico, da ima aktivni in operativni delež tudi tam, kjer njena uporaba ni bila predvidena. Italijansko etiopsko vojno resnično potrjuje njeno vojaško zrelost Črne sraje, uvrščene v bataljone in divizije, marširajo poleg ostalih Oboroženih sil pri osvojevanju imperija. Prelaz Uarieu, Amba Aradan, Uork Amba, Seire, Daa, Parma, Les Addas — to je prav toliko etap tega vzvišenega in slavnega pohoda.

Kmalu pa je bila iberska zemlja priča junaštva Črne sraje, ki so se žilavo borile s tradicionalnim sovražnikom, boljševizmom. Izvirnemu duhu Milice ustreza, da vojna se je srdilo bila z junaškimi in vavim spopadi od Malage do Guadalupe, Bilbao, Santanderja, Tortose, Levante, Barcelone in Madrida, dokler niso bile dokončno zatrite temne sile nereda in anarhije.

Bataljoni Črnih sraje se bore na vseh bojiščih

Sleheri žrtvi ustreza nov korak naprej na poti duhovnega in gnetnega ojačanja. Borba čisti duha in utrjuje mišice naših legionarjev in njih dvig se ne preneha. Nadaljuje od prvih podvzletov v Libiji preko strogih preizkušenj v Vzhodni Afriki in Španiji do nedvomljivega uveljavljanja v izredno trdi vojni, v kateri se zdaj bijemo. Od Mentona do Scindeli Marigaja, Himare in Drine, od Bardije do T. bruka, Cheren in Gondarja, od Srba do Stalina, Vorosilova, Mamenja in Čertkova so se razbohotile svetle epizode in junaške strani legionarske zgodovine, napisane od bataljonov Črnih sraje, bataljonov skvadristov, stare do skrajnosti zveste, trdne in bataljonov "M", ki so zadnji spopolnjeni legionarski oddelki, nastali po neprestanem razvoju in selekciji iz Milice ter porojeni na bojiščih, telesno in duhovno izkovanim v ognju najvišjih preizkušenj. Na vzhodni fronti in v Albaniji, na Balkanu in v Rusiji, v Vzhodni Afriki in v Libiji, na večnih planinskih lednikih in na prekušenih alpskih oporiščih, na neskončnih ruskih planjavah in na afriškem puščavskem pesku, povod je bila Milica s skrajno odločnostjo ponosno napadalna in povsod je znova potrdila, tudi kadar sreča našemu orožju ni bila naklonjena, svojo moč, nastalo predvsem iz neomajne vere v Vas, Duce, in v usodo naše domovine.

Vzorna skrb Milice za naraščaj

Ob pričetku leta XXI se Vam Milica s ponosom predstavlja, postrojena na raznih operativnih frontah, uvrščena v napadalne bataljone in v protiletalske baterije ter v posebne oddelke z vsemi svojimi legionarji. Čudovita življenjska sila oborožene straže Revolucije je podžigala borbene in plemenite vojne ednice ter ustvarjala druge, ohranjajoč vedno živ plamen najčistejšega prostovoljstva. Po totalitarni uporabi te uvrščenih elementov, je bil stalen dotok vedno novih energij zagotovljen in izveščan z ustanovitvijo "predlegionarjev", ki so bili z Vašim odobrenjem in v sporazumu s tajnikom Stranke organizirani s ciljem, da zberejo in uvrstijo posebne oddelke mladeničev, ki ob izpolnitvi 17. leta hočejo pripadati našim skupinam.

Tako doteka novo dragoceno življenje mladine v zdrave žile Milice. Do danes se je že več desetstotih mladeničev prostovoljno vpisalo in to mladeničev opravičuje v vrstah predlegionarjev predvojaško obvezno službo pod vodstvom in nauki najodličnejših oficirjev, pretežno skvadristov in borcev, ki bodo vzgojili in izčistili njih duha, utrdili in ojačili njih mišice ter jih pripravili duhovno, telesno in vojaško, da bodo v kratkem postali izraziti Mussolinijevi legionarji.

Ogromno in vsestransko delo v letu XX.

Drugi manj obsejni, toda prav tako važni ukrepi so bili izvedeni v letu XXI, da bo osebe bolje uporabljene in da bodo poveljniki področij in legij sposobni zadoščati potrebam trenutka. V ta namen so bili ustanovljeni teritorialni oddelki in pomnožene ter ojačane eskadre za prvo pomoč in prvo intervencijo. Tudi specialni oddelki in zlasti obmejna Milica, Milica

protiletalskega topništva in Milimart s opomožili svojo napadalno sposobnost s tem, da so razvili svojo bojno opremo in znatno povečali svoje efektivne. Industrijskemu in poljedelskemu udejstvovanju pa so vendarle še ostali znatni konigenti starejših ljudi in ljudi v posebnih družinskih okoliščinah. Milica se je lotila in rešila s smislom za stvarnost in popolnoma ustrežajoč izrednim zahtevam trenutka, vse najnujnejših zahtev in je vedno naglo hodila v vseh odsekih. V spopolnjenih silah, veščih, tečajih, ki hza oficirje in podoficirje in tečajih za specializacijo in instruktorje pred legionarjev se je vrstilo v letu XX. na stotine oficirjev in tisoče legionarjev, da bi se specializirali in izpopolnili v korist večjega vojnega učinka.

Tudi sporne tekme so izveščale vedno številnejše vrste mladih Črnih sraj, ki so dokazale v težkih in naravnih ovir obilnih tekmah svojo odlično bojno pripravljenost.

Upoštevajoč predvsem duhovno vrednost, se je že prejšnje leto pričelo delo vzdrževanja morale oficirjev in legionarjev nadaljevalo. Novi ukrepi v prid skvadristov, dopolnitev pravil o napredovanju, s katerimi se skuša vedno bolj uveljaviti lik borcev, vsa velika skrb za ranjence, okrevajoče in povratnike, stalna bratska zveza z legionarji v črti in podpiranje njih družin, so ohranili prisrčno tovarštvo in značilno neuničljivo legionsko vzajemnost.

V propagandnem odseku in odseku za tisk se je krepko delalo po praktičnih smernicah in v skladu s smotrom, ki ga je treba določiti. Propaganda je bila predvsem namenjena mladini, da bi spoznala Milico, doumela njene visoke smotre in nagonsko občutila željo boriti se v njenih vrstah. Dnevni tisk in periodični tisk sta na ljudski način obširno prikazovala in dokazovala življenje in podvige legionarjev. Prav isto se je zgodilo z zanimivimi radijskimi oddajami, ki so žele najširše odobravanje. Tudi v inozemstvu je Milica vrgla svojo dobro seme navdušenja vere in gotovosti. Zbrala je čiste, verujoče v našo idejo in v imperalno usodo naše Domovine. Vzbudivila jim je zavest njih šle pred vsem svetom, ter jim z legionarskimi navodili in nalogami visoko dvignila duha. Dobro seme je rodilo sadove. Na tisoče oficirjev in Črnih sraj, bivajočih v tujini, je zdaj uvrščenih v naše formacije in mnogo od njih je zahtevalo, naj se jim izkaže najvišja čast pripadanja posebnim napadalnim oddelkom.

Junaštvo in visoki duh bataljonov Črnih sraje

O operativnem udejstvovanju in obilnem krvnem dečju ter hrabrosti, izkazane v letu 1920, pričajo bolj kakor razmeroma visoke številke padlih, ranjenih in odlikovanih, neštivilne omenitve in potrdila poveljstev velikih ednic Kr. vojske in visokih zavezniških vojaških pravikov, ki so neprestano poveljevali vojaško pripravljenost, disciplino in zlasti borbena duha legionarjev. Ostro borbo s partizani na Balkanu vodijo neizprosno naprej bataljoni Črnih sraj, bataljoni "M" in bataljoni skvadristov, ki ne dopuščajo sovražniku oddiha, ki ga izvirajo iz najbolj utrjenih skaj, tudi kadar časovne in terenske okoliščine niso ugodne.

V Rusiji sta skupini Črnih sraj "23 marec" in "31 januar" bataljonov "M" nedavno dokazali svojo hrabrost in svojo napadalno sposobnost. Skupina "Tagliamento", katere bataljoni so postali bataljoni "M" po vojni zaslugi, je zvesta svojemu naročilu prekosila vse svoje prejšnje junaško udejstvovanje in si pridobila na bojišču najvišje odlikovanje za vojaško hrabrost. Na Korziki zbuja skupina Črnih sraj, ki se je izkazala v sestavljeni tudi iz bataljonov "M", potem ko je s spretnim in naglim manevrom zasedla glavne strateške točke, obudovalno spoštovanje otočanov zaradi odločnega in popolnoma korektnega zadržanja legionarjev. V Tunisu se bataljoni Črnih sraj in strojniški ter topniški oddelki "Mimart" ter protiletalskih oddelkov aktivno udeležujejo operacij ter nadičujejo tak s svojimi zadržanim slavnimi tradicijami Črnih sraj ostanj morja.

Na narodnem teritoriju so Črne sraje budno in delujoče v črti vzdolž obal in v mestih na kopnih in pomorskih mejah, v pristaniščih in železniških križiščih ter v najvažnejših udejstvovanih in proizvodnih odsekih. Bombardiranje italijanskih mest je našlo Milico pripravljeno za reakcijo, da izgraja kar največ "perotič" sovražnikovi perutnici in da krepko pomaga prizadetim. Neštivilne epizode zavestne hrabrosti, preziranja nevarnosti in odrekovanja pričajo, Duce, da je tudi med najmlajšimi naborniki Vittoria, kakor med veterani stare garde ostal živ junaški duh izpred Revolucije.

Ta nagli pregled na oddaljeno in nedavno preteklost Milice noče biti kakšna proslava in ne prezgodnji sklepni račun. Je samo pogoj in obljuba za nadvse gotovo bodočnost, kajti mi čutimo, Duce, kakor Vi želite, da bi bili tako močni, da bi premagali vse morebitnosti in gledali trdno v oči sleherni usodi. — Šef glavnega stana Galbiati.

Proslava v radju

Rim, 1. febr. s. Drevo bo šef glavnega stana Milice general Enzo Galbiati v radijskih komentarjih k dnevnim dogodkom proslavil 20letnico ustanovitve Milice.

Hitlerjeva poslanica nemškemu narodu

Proslava desetletnice prevzema državne oblasti v Nemčiji po narodnem socializmu

Berlin, 30. jan. Za današnja desetletnica prevzema državne oblasti v Nemčiji po narodnem socializmu sta govorila po radiu maršal Göring in minister dr. Goebbels, ki je prečital tudi Hitlerjevo poslanico nemškemu narodu. Poslanica in oba govora so naredili najgloblji vtis ne le na vse prebivalstvo Nemčije, temveč tudi na inozemstvo.

Maršal Göring je govoril nemškimi oboroženimi silam. Govoril je pred zbranimi generali in višjimi oficirji v slavnostni dvorani letalskega ministrstva ter očrtal titansko delo narodnega socializma in njegovega voditelja v preteklih desetih letih. Orisal je razvoj sedanje vojne ter končal z izrazom nezlomljive vere v končno zmago in neomajnega zaupanja v Hitlerja.

Minister dr. Goebbels je govoril pred ogromno množico v Sportni palači. Med drugimi odličniki sta bila navzoča tudi italijanski veleposlanik in vodja delegacije fašistične Stranke. Minister je orisal pomen borbe proti boljševizmu ter poudaril popolno solidarnost vsega nemškega naroda in njegovo nezlomljivo borbeno voljo do dosege polne zmag.

Nato je propagandni minister čital prepolnočo vojde, ki omenja v uvodu intrige, katerih žrtev je postala Nemčija l. 1918 in ki so privedle do nesrečnega diktata v Versaillesu, ki je obsodil Nemčijo v suženjstvo, jo razorožil in jo skušal uničiti tudi v gospodarskem oziru. V nadaljnjem naveda, da na kratko obupne politične in gospodarske razmere, v katerih se je znašla Nemčija, razcepljena v brezštevne stranke, s 14 milijoni brezposelnih in v razsulusu v gospodarskem življenju, naglašajoč, da je to bila vsa dediščina, ki jo je prejel na dan 30. januarja l. 1933, ko je prevzel oblast. Zamet omenja delo, ki ga je izvršil, da bi postopno izločil vsa ta socialna zla in p tem nanovo uredil državo v vseh panogah njene udejstvovanja. V zvezi s tem je vodja naglasil, da socialne pridobitve narodnega socializma od dneva, ko je prišel na oblast, n'majo primere v nobeni demokraciji državi. Samo fašistična Italija, ugotavlja poslanica, je po zaslugi svojega Duceja izvedla enakovredne reforme na področju ntranje obnove. Pri tej ugotovitvi so vsi zborovalci priredili živahne ovacije Duceju ter prijateljski in zavezniški Italiji.

Govorec o stalnem ogražanju Evrope po boljševizmu, ki je dvajset let oboroževal svoj narod brez preledka in v ogromnih izmerah, vprašuje Hitler, kaj bi bilo z nemškim narodom in z evropskimi narodi v splošnem, če ne bi bile junija l. 1941 nove sile Nemčije nastopile kot prednje straže evropske celine proti barbarim valovom, ki bi z alžirskih tunder razdejali zapadno civilizacijo.

Kakr v dneh pred to odločitvijo, nadaljuje Hitler, imamo tudi danes eno samo zbera in sicer zmago Nemčije in njenih zaveznikov ter z nji vred vse Evrope, k se pomaša z najstarejšo kulturo in najstarejšo civilizacijo ali pa barbarski naval od vzhoda. Samo ljudje, ki ne poznajo odgovornosti, lahko verjamejo židovskim zgodbam, po katerih bi lahko preprosta izjava v kerknikoli angleški ali ameriški istini preprečila podobno svetovno katastrofo.

Navajajoč vrednost pridobitev, ki jih je narodni socializem ustvaril tudi na vojaškem področju, se poslanica nadaljuje z ugotovitvijo, da bi ne bilo varnosti, če bi se danes nemški in zavezniški vojniki ne borili na vzhodnih bojiščih. Samo od nas je odvisno, naglašja Hitler, da razumemo smisel te nam v ljene borbe. Samo od nas je odvisno, da jo bomo znali bojevati z naj-

večjo odločnostjo in energijo, dokler evropska celina ne bo dokončno rešena. Udarci, ki jih bomo mirno posamič prejeli od usode niso nič v primeri z onimi, ki bi jih morali dobiti, če bi se barbari kemu plazu posrečilo razširiti se po naši celini. Vsako posamezno človeško življenje, ki postane žrtev v tej vojni, je jamstvo več za bodočnost celih rodov.

Vodja poudarja potem še enkrat, koliko si je prizadeval, da bi bil ustvaril temelje za mirno sožitje narodov, vedno pa je zadel na mednarodne zarote, ki je hotela vojno za vsako ceno. Židovska interneta onala je skušala doseči, da bi se naš narod razkrojil in popolnoma odločil od države. Ta klika je pri tem delala po istih s temih, ki jih je uporabljala že prej, in taka bo tudi ostala, d kler narodi ne bodo močni dovolj, da bi se rešili tega nalezljivega bacila. V tej borbi, ki po silovitosti prekaša vse iz vseh časov, ne smemo pričakovati da nam bo Previdnost zmago prdarla. Vsa p samezniki in vsak narod bo moral iztrgovati vse in kdor ne bo sprejel te naloge resno, bo moral pasti. Že l. septembra 1939 sem izjavil, nadaljuje Hitler v poslanici, da n'tj cas in niti silovitost orožja in noben drug dogdek ne bo mogel zlomiti nemškega naroda. Deset let, ki so potekala od l. 1933, do danes, ne označujejo samo velike socialne in kulturne pridobitve, temveč tudi velike zmag, ki so jih dosegle nemške in zavezniške oborožene sile.

Kakor lanko smo upajo sovražnik povzročiti tudi let's katastrofo, nemške vojske, toda tudi to zimo bodo videli, da je sila narodno-socialistične ideje močnejša od njihove želje. Nemški narod se bo še tesneje oklenil svojih voditeljev in do zadnjega trd brez obotavljanja izpolnil svoje dolžnost. Nemci bodo nadaljevali to borbo, dokler ne bo dosežen kakor pred desetimi leti nov 30. januar, ki bo prinesel dokončno zmago.

Ogorčene borbe v Rusiji

Utrjeni palčžaj nemških čet — Herijska obramba Stal'n-grada — Uspešni nemški protinapadi

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 31. jan. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V odsekih vzhodne fronte, za katere se razvijajo ogorčene borbe, so naše čete v odločni obrambi. Sveže privedene rezerve so posegle v borbe in utrčile položaj.

V Stalingradu se je južna skupina po silnem napadu na obrambne postojanke pod osebnim vodstvom generalnega maršala Paulusa združila na najtesnejši prostor in nudi sedaj v poslopiju GPU zadnji odpor. V severnem delu mestnega področja so se branitelji pod vodstvom najstarejšega častnika postavili v odločno obrambo ob meji tovarne za traktorje.

Na področju med Kavkazom in spodnjim Donom je sovražnik obnovil napade svojih oklopnih oddelkov. V protinapadu so bile uničene obkoljene in odrezane sovražnikove sile. Ena oklopna divizija je pri tem privredla nad 1000 ujetnikov.

Ob Doncu so se zopet z velikimi izgubami zrušili sovražnikovi napadi in poskusi za obkolitev.

Zapadno od Voroneža je bila sovražniku v vroči bitki odvzeta neka naselbina. Borba se nadaljuje z nezmanjšano silovitostjo. Letalstvo je napadalo z uspehom dovorne ceste, zbirališča vozil in počivajoče čete.

Vodja izraža nato svoje globoko priznanje vsem, ki v tovarnah in uradnih, v delavnicah in na polju sodeujejo pri skupni stvari, in pravi nato, da velja od l. septembra 1939 dalje njegovo glavno priznanje vojakom, od maršala do zadnjega neznanega vojaka vseh vrst orožij na vseh zemeljskih delih in po vseh oceanih, kjer povsod dajejo domovini svoj krvni prispevek. Junaško zadržanje vseh naših vojakov ob Volgi mora biti svarilo za vsakogar, da mora do skrajnosti opravljati svojo dolžnost in tako pomagati k dosegu zmag, ki jo hoče ves nemški narod.

Na krute pokuse sovražnika, da bi uničil mima mesta in kraje, je odgovorila Nemčija nadaljuje vodja, da se lahko poridajo hiše in ubijajo ljudje, da pa je deja neporušljiva. Sovražnikove žalitve niso povzročile drugega, kakor samo ojačile odpor vse zemlje.

Poslanica se zaključuje takole: »Iz žrtev padlih in iz razvalin naših mest in vasi bo vstala nova stavba, ki bo lahko prevladala v oni novi državi, v katero verujemo, za katero se borimo in delamo, in sicer za veliko narodno-socialistično državo nemškega naroda kot večne domovine vseh naših narodov.

Hitler sprejel odposlanstvo PNF

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 31. jan. s. Führer je sprejel delegacijo PNF, katero vodi nacionalni svetnik Taravini in ki je prišla v Nemčijo ob 10. obletnici prevzema oblasti po narodnem socializmu. Sprejema so se udeležili zunanji minister von Ribbentrop šef kancelarija stranke Bormann, Kr. veleposlanik Italije v Berlinu Alfieri. Fašistična delegacija je v jutru pred sprejemom pri Hitlerju obiskala zunanjega ministra von Ribbentropa.

Ob Ladoškem jezero so bili močni sovražniški napadi z dolgotrajno topniško pripravo in podporo oklopnih oddelkov odbiti z visokimi izgubami, deloma pa že razbiti na izhodiščnih postojankah.

Sovražnik je z močno topniško in oklopno podporo napadel naše postojanke v zapadni Tripolitanijski in bil zavržen z velikimi izgubami na ljudeh in materialu.

V Tunisu so se izjavili sovražni protinapadi proti našim postojankam, ki smo jih na novo pridobili v zadnjih dnevih. Nemški lovci so sestrelili v letalskih bojih osem sovražnih letal.

Podnevi je majhno število angleških tankov bombnikov izvedlo motilne polete brez omevne vrednega učinka, nad severno Nemčijo do državne prestolnice. Sovražnik je izgubil pet letal, dve nadaljnji pa sta bili sestreljeni sredi morja.

Ponoči so sovražna bojna letala preletela zapadno Nemčijo in severozapadno nemško obalno ozemlje. Zadeti so bili stanovjski predeli in javna poslopja. Prebivalstvo je imelo izgube. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 5 bombnikov.

Nemška brza bojna letala so podnevi bombardirala neko pristaniško mesto na angleški obali ob Rokavskem prelivu. Nemške podmornice so potopile na severnem

Atlantiku, na Sredozemskem morju in na Severnem ledenem morju 9 trgovskih ladij s skupno 45.000 br. reg. tonami.

General Paulus imenovan za feldmaršala

Berlin, 31. jan. s. Hitler je imenoval armadnega generala Paulusa, junaškega poveljnika VI. armade, ki se bje v Stalingradu, za feldmaršala. Obenem je Hitler povišal topniškega generala Heitsa, poveljnika nekega armadnega zbora v Stalingradu, v armadnega generala.

Zastopniki delavstva pri Visokem komisariju

Uspešno in plodno delo Pokrajinske delavske zveze

Visoki komisar je zbral v vladni palači zastopnike delavcev Ljubljanske pokrajine, da bi proučil vprašanja te stroke in od njih samih zvedel za potrebe delovnih slojev. Zastopniki delavcev in delojemalcev na splošno niso prikrili svojega zadovoljstva sprito tega zanimanja, ki je bilo zanje nekaj povsem novega, kajti demokracije oblasti prejšnjega režima niso doslej nikdar tako neposredno in zaupno posvetile svoje pozornosti do delavcev. Eksc. Grazioli so zato izrazili svojo iskreno hvaležnost.

Sestanka so se udeležili korporacijski nadzornik dr. Masera, glavni računovodja Castellani, strokovnjak pri Zvezi delavcev Dal Pra in strokovnjak pri posameznih odsekih. S predsednikom dr. Alujevičem je bil tudi ves odbor Pokrajinske delavske zveze.

Tovariš Cinzio Dal Pra je najprej predstavil Visokemu komisariju odbor Pokrajinske zveze delavcev, v katerem so štirje predstavniki pokrajinskih sekcij industrije, trgovine, poljedelstva ter kredita in zavarovanja, poleg 25 predsednikov pokrajinskih sindikatov. Potem ko je izrazil hvaležnost za njegovo stalno in dobrohotno skrb za organizacijo, ki je povsem v skladu s fašističnim sindikalnim redom, je obrazložil doslej izvršeno delo, ki ga predstavlja 34 kolektivnih pogodb, ustanovitve 23 pokrajinskih sindikatov in 17 občinskih sindikatov, nadalje 270 članov vodilnih sindikalnih odborov in 4.200 organiziranih članov. Govorec o številu članov je dejal:

4200 organiziranih članov ni mnogo, ako pomislimo, da predstavlja zveza približno 50.000 delavcev, izmed katerih je 25.476 v članjenih pri zavarovalnih lokalnih ustanovah, vendar pa tudi to ni malo, ako se upošteva politično-vojaški položaj v pokrajini, izključitev poljedelskih delavcev od koristi socialnega zavarovanja na področju nesreč in obveznega zavarovanja. Še bolj pa, ako se upošteva dejstvo, da so bili ti uspehi doseženi brez organizacijskega ključa nameščanja, ki je še vedno povezano s socialnim in gospodarskim delovanjem izven sindikata pri Borzi čela.

Ko je obrazložil svoje stališče o navedenih vprašanjih se je dotaknil nekaterih vprašanj, ki so za organizacijo pokrajinskih delavcev, ki jih bodo proučile in tudi rešile pristojne oblasti, kolikor bo mogoče, med njimi zlasti vprašanje morebitnega razširjenja zavarovalne in podpornе akcije na to kategorijo. Ko je prešel nato na ostale odseke organizacije pod njegovim nadzorstvom, je strokovnjak dejal:

V drugih odsekih pa uspehi, ki so bili doseženi in zajamčeni delavcem s sklenitvijo kolektivnih pogodb dovolj zgovorno dokazuje uspešno delovanje sindikalnih organizacij, ki ste jih Vi hoteli in podpirali njih razvoj v korist slovenskih delojemalcev. Tako je bilo mogoče zagotoviti številnim kategorijam delojemalcev ne pravične mezd, temveč tudi ustanove tipične italijanskega sindikalnega značaja kakor n. pr. počitnice in priznavanje.

In vse to so koristili ki jih je treba pripisati blagodejnemu socialnemu in civilizacijskemu vplivu italijanskega življenja na tej zemlji. Te koristijo so jasne in vidne za vse delavce dobre volje, ki si hočejo s svojim delom zaslužiti svoje pošteno življenje. Pri tem ni važno, ako so še vedno tudi zaslepljeni, ki jih slepi žalostni in tragični blesk inozemskega zlata kajti vse to se niti najmanj ne tiče slovenskih delavcev, ki so vpisani v naše sindikalne organizacije.

Sleheri slovenski delavec ve, da bi se Italija lahko tudi ne zanimala za to, da bi na tej zemlji v korist slovenskega prebivalstva razvila svoj socialni red.

Zadržanje uporne manjšine, ki jo plačujejo sovražne sile, bi ji dale možnost in opravilo pred vsem civiliziranim svetom, vendar pa Italija tega ni storila. In sicer, kakor mi vsi vemo, Ekselencia predvsem po zaslugi Vašega razumevanja. Slovenski delavci so Vam za vse to iskreno hvaležni in vas prosijo, da izrazite Duceju, čigar zvesti tolače ste tu, njihovo globoko hvaležnost in izrazite globoko udanost, suverenosti nove in večje italijanske domovine.

Po to. Dal Praju je podal poročilo predsednik Zveze dr. Branko Alujevič, ki je podal preizkusno organizacijo in opozoril na postopni razvoj te organizacije in njeno moč.

Izjavil je med drugim:

Sindikalno delovanje v pokrajini se razvija v prvi vrsti v obliki varovanja kolektivnih in individualnih interesov delavcev. V skladu z načeli delovne zakonodaje v Kraljevini in upoštevajoč meje starih zakonov, ki so še v veljavi, stremi to delovanje za tem, da se disciplinirajo kolektivni delovni odnosi ter se pri tem gospodarski interesi izražajo v pogodbah v skladu s potrebami in sposobnostmi pokrajinske proizvodnje.

Delo, ki ga je Zveza razvijala na tem področju, je bilo naslednje: V industrijski stroki je bilo 37 predlogov za sklenitev kolektivnih pogodb, zaključenih kolektivnih pogodb v celoti 20, glede plač pa 7, arbitražnih sodb 3; v poljedelski stroki so bili podani 3 predlogi za kolektivne pogodbe, pri čemer je bila zaključena 1 pogodba glede plač; v trgovinski stroki so bili podani 3 predlogi za kolektivne pogodbe, zaključeni pa 2 popolni pogodbi in 1 glede plač; v stroki kredita in zavarovanja so bili podani 3 predlogi o kolektivnih pogodbah in zaključene 3 pogodbe glede plač. V celoti je bilo torej sestavljenih 46 predlogov za sklenitev kolektivnih pogodb, zaključenih pa 22 popolnih kolektivnih pogodb in 12 pogodb glede plač. Arbitražne sodbe so bile 3.

Več kategorij ni discipliniranih s kolektivnimi pogodbami; zadevni predlogi niso bili še sprejeti ali pa niso bili stavljeni predlogi. Nekatere pogodbe bodo morale biti predložene v revizijo zaradi prilagoditve dejanskemu položaju kakor tudi načelom o plačnem nedeljskem počitku in odškodnini v sorazmerju s službenimi leti.

Na tem področju je zveza vedno štela zakonite interese delavcev, upoštevajoč vsakega tudi predloge in pripombe nasprotne strani, kolikor so mogle jamčiti »mezd«,

ustrezajoče normalnim življenjskim potrebam, zmnoženim proizvodnje in delovnim storitvam (Delovna listina, čl. XII.). V želji, da bi se izenačili mezdni pogoji v različnih kategorijah, je Pokrajinska zveza delavcev skoraj vedno podpirala Pokrajinska zveza delojemalcev. Lahko celo upamo, da bodo odstranjeni poslednji ostanki nezadovoljstva in razrednih nasprotij. Pobuda Zveze se je pokazala tudi v pokrajinski zakonodaji. Sindikalni voditelji in funkcionarji so ponudili svoje sodelovanje za prilagoditev zakonov novim potrebam, pri čemer jih je vodila želja, da bi olajšali normalizacijo discipline dela socialne pomoči itd.

Pri Zvezi in njenih sekcijah je nameščenih 30 nastavljenec, h katerim je treba prističi še 7 oseb za čiščenje pisarniških prostorov in zaščitne palače. Osebnih izdatki v letu 1942 so znašali 685.797,95 lit. Med letom je umrl en uradnik, dva uradnika pa sta odpovedala službeno pogodbo.

Javna knjižnica Zveze šteje 24.731 knjig. Leta 1942 je bilo izposojenih 94.774 knjig, in sicer večina po večkrat. Število čitateljev je doseglo 37.786 enot na 12.436 članov. Med čitatelji jih je 22.194 pripadalo delovnim slojem, in sicer na 6553 delavcev in uradnikov, ki so vpisani v knjižnico.

Delavska kuhinja, ki jo vodi Zveza v lastni režiji s posebno komisijo, je lani razdelila 131.536 obedov v skupni vrednosti 527.146,91 lit. računajoč vsak obed povprečno po 4 lire. Pri kuhinji je nameščenih 17 oseb, katerih letne plače znašajo 96.977,80 lit. Finančni proračun Zveze brez delavske kuhinje se je v letu 1941 zaključil s primanjkljajem v znesku 176.900,14 lit. ki ga je treba v prvi vrsti pripisati stroškom za nakup zemljišč v Ljubljani (123.648 lit.) in drugim izrednim stroškom (46.334,52 lit.).

Leta 1942 so Zveza in njeni odseki dosegli prebitek 180.000 lit. so lahko brez povojil in prodaje nepremičnin zadostili vsem svojim potrebam. Točni podatki za zadnje leto bodo objavljeni šele po vnovčenju prispevkov ki jih pobirajo zavodi za bolezensko zavarovanje.

Sindikalni prispevki so obvezni in znašajo 0,5% za Zvezo in 0,2% za odseke in sindikate. Ti odstotki se računajo na osnovi zavarovanih mezd, ki so nižje od dejanskih mezd. Ob vstopu plačajo člani eno lito za »zaključno«.

Delovanje Zveze je na vseh področjih ustrezalo potrebam današnjega položaja. Lahko rečemo, da smo storili prav vse, da bi olajšali delovne pogoje in zboljšali gospodarski položaj ter ga prilagodili neprimerno težim okoliščinam.

Zaščita delavstva ni mogla doseči vseh zastavljenih si ciljev, v prvi vrsti zaradi gospodarskih, socialnih in političnih okoliščin, ki so presegale možnosti in delovno področje organizacij.

Naslednje delo ni popolno. V marsikaterem pogledu smo celo daleč od samega začetka, vendar upamo, Ekselencia, da bomo z Vašo pomočjo dosegli večino sindikalnih in gospodarskih namenov.

Za sedaj smatramo, da bi bili potrebni naslednji ukrepi: 1. da poglobimo organizacijo vseh kategorij, da bi mogli tako bolj poznati in varovati njihove interese; 2. da uredimo kolektivne odnose vseh kategorij, ki jih je mogoče sindikalno uvrstiti, in odstranimo neuravnoteženost med mezdami dajavami in plačami ter življenjskimi pogoji; 3. da olajšamo normalizacijo gospodarskega življenja v pokrajini in omilimo omejitvene ukrepe, kar je že v teku; 4. da dosežemo izpolnitev socialnega zavarovanja, rodbinskih skladov itd., zlasti napram kategorijam, ki te koristi ne uživajo; 5. da upoštevamo prehranske potrebe ročnih delavcev in zaščitimo fizično nedotakljivost, ne da bi zmanjšali delovno sposobnost; 6. obnovimo ustanovo obratnih zaupnikov za neposredno zaščito delavstva in da damo sindikalnim organizacijam možnost, da poskrbe za imenovanje teh organov; 7. da nudimo odsekem vso potrebno podporo za izvrševanje njihovih delov in s tem siliu zadevnih poročil.

Ob zaključku svojega poročila se je dr. Alujevič v imenu delavcev Ljubljanske pokrajine zahvalil Visokemu komisariju za stalno blagohotno zanimanje, ki ga je vedno kazal do delovnih slojev.

Nato so prebrali svoja poročila predstavniki sekcije industrijskih delavcev, sekcije poljedelskih delavcev, sekcije trgovskih delavcev in sekcije kredita in zavarovanja. (Ta poročila bomo v izveščku objavili kasneje.)

Navedila Visokega komisarja

Visoki komisar je v svojem govoru najprej poudaril, da dokazuje vsebina poročil obsežnost in pomembnost »življenjskega dela« v okviru te sindikalne organizacije, kakor se je zahvalil in izrazil svoje zadovoljstvo strokovnjaku Zveze, strokovnjakom sekcij, predsedniku Zveze in vsem, ki so z njim sodelovali za utrditev sindikalizma v novi pokrajini.

Eksc. Grazioli se je v zvezi s tem spomnil s tovariškimi pozdravom prvega strokovnjaka Zveze, nacionalnega svetnika Vaghiana, ki se sedaj bori v Rusiji, in tovariša Gennarija. Visoki Komisar je poudaril zadovoljstvo, ki ga čuti ob dejstvu, da je navezal neposredni stik z delavci, do katerih čuti režim posebno naklonjenost, ter je prikazal osebnost Duceja kot delavca in njegovo človeško in globoko razumevanje za vse, ki so potrebni podpore in ki so jim znane težave delavskega stanja.

Iz prečitanih poročil je mogel ugotoviti, da so izkušnje omogočile delavcem Ljubljanske pokrajine spoznati in ceniti v vsem obsegu fašistični korporacijski sistem. Navzlic vsem težavam je mogoče podati obratno izvršeno delo, kar je razvidno iz arbitražnih sodišč v primeru z visokim številom sklenjenih pogodb. To dokazuje, da je obstojala v ureditvi odnosov delojemalcev organizacij z delodajalskimi organizacijami polna ubranost.

Visoki komisar je nato odgovoril na nekatera opozorila poročevalcev o plačah in poudaril svoje trdno stališče, da ne more povzročiti plač imeti nikakih ugodnih posledic, ako je posledica takšnega povzročanja

Visoki komisar sprejel odbor Združenja javnih nameščencev

Ljubljana, 30. januarja
Predvčeršnjim dopoldne je Visoki Komisar v navzočnosti strokovnjaka dr. Ficaventa sprejel v vladni palači predsednika in odbor Pokrajinskega združenja javnih uslužbencev Ljubljanske pokrajine.

Po kratkih pozdravnih besedah strokovnjaka je predsednik združenja dr. Hubad pozdravil Visokega Komisarja v imenu članov združenja in se mu prisrčno zahvalil za dobrohotno proučevanje raznih vprašanj, ki zanimajo državne uslužbence in nameščenice javnih ustanov pokrajine.

Nato je podal poročilo o delovanju združenja od njegove ustanovitve do danes in poudaril, da se je v novem združenju javnih nastavljenecv Ljubljanske pokrajine združilo nič manj kakor 24 društev in da šteje 5.176 članov.

Dr. Hubad je nato opozoril na posebno ugodno postopanje vlade z državnimi funkcionarji in nastavljenici javnih ustanov nove pokrajine, kakor je prikazal upravni položaj in nekatera vprašanja, ki se tičejo upokojevcv, ter gospodarsko postopanje lir za podporo posebno potrebnim članom.

Cene žitu letine 1942-XX za oddajo Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXI št. 291, glede na svoj naredbi z dne 18. aprila 1942-XX št. 70 in z dne 6. junija 1942-XX št. 113 in smatrajoč za potrebno, da se določijo cene za oddajo žita letine 1942-XX Prehranjevalnemu zavodu za Ljubljansko pokrajino, odreja:

L kg	
pšenica	190 100
rž	180 100
ječmen	175 100

povišanje cen. Glede cen pa je opozoril na poslednje ukrepe, ki stremijo za tem, da se znižajo cene najnujnih potrebščin in prilagode s cenami v ostalih italijanskih pokrajinah.

Govorec se nadalje o tem vprašanju je Visoki komisar opozoril na veliko važnost, ki jo ima na tem področju tudi ureditelj cen, da pa te ni mogoče popolnoma izvesti, ako ne sodelujejo potrošniki sami, ki bi morali pomagati oblastem v njihovi borbi proti črni borzi. Poudarjajoč ponovno, da ne gre za povzročanje mezd, temveč za znižanje cen življenjskih potrebščin, je dejal, da ne izključuje, da bi bilo treba nekatere plače revidirati, vendar gre le za izjeme, ki jih je treba urediti samo zaradi odprave preteklega neuravnovešenja.

Glede poljedelskega zavarovanja in rodbinskih skladov je govoril o kategoriji Eksc. Grazioli obrazložil navzočim sedanje težave in napore, ki stremijo za tem, da bi se tudi te zasluzni kategoriji delavstva dala priznanja, ki se tako upravičeno žele, da bi prišla na enako raven s poljedelsko kategorijo ostalih italijanskih pokrajin.

Visoki komisar se je nato dotaknil še zanimivega predmeta kuhinj v podjetjih, ki jih bo osebno vedno podpiral, da bi čim bolj ustrezale potrebam delavcev, ne da bi se zaradi tega kršil duh določb na področju prehrane, pri čemer bo pazil, da bo tudi na tem področju dosežena raven ostalih italijanskih industrijskih središč.

Ko se je Eksc. Grazioli dotaknil poročila dr. Alujeviča in posameznih važnih dvstakov iz tega poročila, je izrazil svoje zadovoljstvo zlasti nad delovanjem knjižnice, ki dokazuje zanimanje delavcev za duhovna dela, in je sporočil predsedniku, da je za nakup knjig določil znesek 10.000 lit.

Prehajajoč na ostala poročila se je dotaknil tudi poročila trgovske sekcije in priporočil, naj bi se pristojni organi Zveze sporazumeli z oblastmi, da bi nastavljenici trgovskih podjetij, ki se zatvorijo iz razlogov javne varnosti, še nadalje v redu prejemali svoje plače.

Sklicujoč se na nekatera predloge na področju podpornega delovanja organizacije industrijskega delavstva je Visoki Komisar opozoril na obsežnost podpore organizacije v novi pokrajini, ki deluje po enotni zamisli in odgovarja vsem potrebam, vendar se izogiblje zapravljanju in krivicam, ki bi sicer sprito velikega števila slabo organiziranih podpornih ustanov nujno nastali z vsemi posledicami.

Eksc. Grazioli se je nato dotaknil položaja v pokrajini: in opozoril na omejitvene ukrepe, ki niso oblasti, odredile z namenom, da bi omejile svobodo prebivalstva brez pravega vzroka, temveč jih je zaključilo prebivalstvo samo ali del tega prebivalstva. Dejstvo je, da v prvem času zasedbe takšnih ukrepov ni bilo in so bili podvzeti šele kasneje, ko so jih zahtevala zločinska dejanja. Omenjajoč omejitve nekaterih omejitev, ki jih sedaj oblasti uvajajo, pa še ona, ki se sedaj proučujejo, je Eksc. Grazioli opozoril navzoče z željo, naj bi to sporočili vsemu delavstvu, da bo prebivalstvo doživelo nova in hujša razočaranja, ako bo te nove ukrepe zmotno tolmáčilo kot izraz slabosti.

Potrebno je, da si prebivalstvo zabije v glavo, da bo reakcija na sleherni zločinski dejanje ali protizakonito dejanje tem močnejša, vedno močnejša. Omenil je najnovejši zločin komunističnih tolčevalcev proti nedolžni osebi in ustrešitev 6 komunistov kot posledico tega dejanja, kakor je odločno poudaril, da bodo vsak nov zločin plačali voditelji, ki so v rokah oblasti.

Le, kdor se dostojno obnaša in s svojim mirnim delom doprinese k blaginji pokrajine, lahko računa na podporo oblasti, kdor pa dela zlo, bo ostro plačal škodo, ki jo povzroča skupnosti.

Sklicujoč se zopet na prečitana poročila je Visoki Komisar podal odboru Zveze svoje smernice za delo v bodoče in ko je naprosil navzoče, naj sporoče svoje pozdrave in svoja voščila članom, se je spomnil padlih delavcev, ki so postali žrtve komunističnega sovraštva. Zbor je te spominske besede poslušal stoje.

Sestanek se je zaključil s pozdravom Kraju in Duceju.

z družinami onih funkcionarjev, ki so jih zadeli policijski ukrepi. Končno je tolmáčil svojo voljo po lojalnem sodelovanju, ki preveča vse člane združenja, ki hočejo z dejanji dokazati svojo hvaležnost Italiji.

Nato je spregovoril Eksc. Grazioli, ki je podal v glavnih obrisih prikaz gospodarskega značaja v pokrajini od dneva naše zasedbe do danes in poudaril zlasti prizadevanje oblasti in ukrepe, da bi nastalo pošteno ravnanje med plačami in življenjskimi pogoji, pri čemer so se oblasti posebno trudile, da se ne bi neupravičeno dvignile cene najbolj nujnih potrebščin. Nadalje je sporočil, da je vprašanje upokojevcv predloženo v proučitev posebnim oblastem.

Visoki komisar je izrazil svoje prepričanje, da bodo člani združenja javnih nameščencev pokazali voljo za sodelovanje, in je pri tem poudaril, da bodo ukrepi oblasti odvisni od lojalnega zadržanja slovenskega prebivalstva.

Nato je izročil predsedniku znesek 20.000 lir za podporo posebno potrebnim članom.

oveš	165 100
koruza	155 100

Člen 2. Te cene veljajo za zdravo, tržno in suho blago s hektolitrsko težo:

pšenica	76 kg
rž	70 "
ječmen	58 "
oves	42 "

Člen 3. Koruza ne sme imeti več ko 16% vlage (temeljna vlaga).

Za drugačno vsebino vlage veljajo naslednji pribitki oziroma odbitki:

odstotki vlage	pribitki oz. odbitki za vsak odstotek vlage na 100 kg teže
----------------	--

12%	kg 4.100 pribitka
13%	< 3.100 "
14%	< 2.150 "
15%	< 1.150 "
16%	temeljna vlaga

odstotki vlage	pribitki oz. odbitki za vsak odstotek vlage na 100 kg teže
----------------	--

17%	kg 1.150 odbitka
18%	2.150 "
19%	3.200 "
20%	4.250 "
21%	5.250 "
22%	6.300 "
23%	7.300 "
24%	8.300 "
25%	9.350 "
26%	10.350 "
27%	11.370 "
28%	12.390 "
29%	13.410 "
30%	14.430 "

Člen 4. Za primese je dovoljen naslednji odstotek:

pri pšenici ali rži	1%
pri ječmenu ali ovsu	2%

Za večjo množino primesi nego je zgoraj navedena, se zniža cena za toliko odstotkov, kolikor odstotkov primesi se ugotovi nad dovoljenim odstotkom.

Člen 5. Za sorščico (mešanico pšenice in rži) se določijo cene glede na razmerje pšenice in rži v mešanici.

Člen 6. Pri priznanem semenskem žitu se cene iz člena 1. zvišajo za 30%.

Člen 7. Kratkotrajni določbe te naredbe se kaznujejo po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8, v denarju do 5000 lit ali z zaporom do dveh mesecev. V hujših primerih se smeta izreči oboje.

Člen 8. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 25. januarja 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli

Zaplenba imovine dveh upornikov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoj naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2, o zaplenbi imovine upornikov, glede na predlog Zavoda za upravljanje likvidacije in dodeljevanje imovine zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, in upoštevajoč, da je po preiskavi opravljeni po členu 6. naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Gabrenjo Slavka Ivanovega, bivajočega prej v Ljubljani, za upornika po členu 2. št. 1. te naredbe in da je torej njegova imovina zaplenljiva, odloča:

Zaplenjena se vsa premična in nepremična imovina brez izjeme, lastnina upornika Gabrenje Slavka, Ivana in Justine Pasze, roj. v Celju dne 24. junija 1915 bivajočega prej v Ljubljani, Susteršičeva ulica 5, s trgovinsko pisarno »Interpromet«, Ulica 3. maja št. 19, v prid Zavoda za upravljanje likvidacije in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Pozivajo se po členu 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, vsi morebitni imetniki premičnih po katerem koli naslovu in dolžniki Gabrenje Slavka, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje likvidacije in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7 II, stvari, ki jih imajo in dolgove, katere imajo, s prepovedjo vrniti komur koli drugemu stvar ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoj naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2, o zaplenbi imovine upornikov, glede na predlog Zavoda za upravljanje likvidacije in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, in upoštevajoč, da je po preiskavi opravljeni po členu 6. naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Gabrenje Slavka, Ivana, bivajočega prej v Ljubljani, za upornika po členu 2. št. 2. te naredbe in da je torej njegova imovina zaplenljiva, odloča:

Zaplenjena se vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika odv. dr. Zupančiča Antona, Antona in Ivana Modič, roj. na Igu dne 20. decembra

1903 in bivajočega v Ljubljani, Cigaletova ulica št. 3, v prid Zavoda za upravljanje likvidacije in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini. Pozivajo se po členu 7. in v izogib kazenskih odredb po členu 8. naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premičnih po katerem koli naslovu in dolžniki odv. dr. Zupančiča Antona, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje likvidacije in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, Napoleonov trg 7 II, stvari, ki jih imajo in dolgove, katere imajo, s prepovedjo vrniti imenovane, mu ali drugemu stvari ali dolgovani znesek tudi le deloma plačati.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino, Ljubljana, dne 26. januarja 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli

Sprememba tarife za poštno-čkovni promet

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XXI št. 291, glede na tarifo za poštne-čkovni promet, odobreno z odločbo ministrstva za pošto in telegraf bivše Jugoslavije z dne 6. oktobra 1926, št. 5277, gled na kr. uredbi z dne 2. junija 1941-XXI št. 492, o zamenjavi valute bivše kraljevine Jugoslavije in smatrajoč za potrebno, da se zaradi uprositve službe zaokroži doslej veljavna tarifa za poštne-čkovni promet, odreja:

Člen 1. Sledeče postavke tarife za poštne-čkovni promet Pošne hranilnice se spreminjajo takole:

1. pristojbina za manipulacijo: L. 0,20;
2. pristojbina za prenos poštne nakaznice na poštne-čkovni račun: L. 0,40;
3. pristojbina za pogojno izplačilo: L. 0,40;
4. pristojbina za pisanje nakaznice: L. 0,40.

Člen 2. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 27. januarja 1943-XXI.

Opozorilo služkinjam in gospodinjam!

Na šeststankih za služkinje in pomočnike drugih virov smo ugotovili, da se pretpust, ki ureja službeno razmerje med gospodarstvom in službinjo, v mnogih primerih krši. Zlasti se ne postopa pravično pri odpovedih, pri podeljevanju dopusta, odpravnine, plače itd.

Trgovinski oddelek Pokrajinske delavske zveze si zato dovoljuje podati tozadevno nekoliko pojasnil.

Službeno razmerje hišnega posla je predmet s Poselskim redom urejeno, ki je v veljavi od 16. VIII. 1922. in delno z drugimi zakoni (zavarovanje). Navedli bomo nekaj glavnih določil tega Poselskega reda, za katere vemo, da se najbolj pogosto kršijo.

1. Plača, kakor tudi naravne dajatve se določajo po krajevnih prilikah. Torej niso enake s kolektivno pogodbo ali določene s oblastjo z laststvom. Izplačati se mora do konca meseca z pretečenim mesecem nazaj. Plača mora biti opozoriti, da velja tudi za plačo hišnega gospodinjstva poslovanja. Vse plače hišnega gospodinjstva poslovanja, ki so določene s Poselskim redom, se izplačujejo do 20. oktobra, od dne 1. VII. 1941. dalje. Določili smo, da tega pogoja v mnogih primerih služkinje še sedaj ne preteče. Posebno so pri tem prizadete one, ki so že več let v isti službi.

Primer: Služkinja je pred 1. VII. 1941. prejela mesečno v gotovini Din 300.—, to je Lir 114.—. Po zgoraj citirani uredbi se morajo ti prejemki zvišati za 20 odstotkov, to je na Lir 136.80. To pravilo velja za plače vsake višine. Seveda je to le primer, ker kot rečeno, ni za to stroko dosedaj predpisanih nikakih minimalnih mezd. Mnogo delodajalcev pa ni niti tega pogoja izplačalo, čemur se moramo čuditi, da nimajo toliko uvidenosti v sedanjih težkih časih.

Vse one hišne gospodinjke posle, ki so bili na dan 1. VII. 1941. v službi ali so še v isti službi in jim ni bila plača zvišana — pozivamo, da to javijo Trgovinskemu oddelku PDZ, ki bo za njih zaščito storil potrebne korake.

2. Počitek. Poleg običajnega nedeljskega odmora vsaj 5 ur, pripada poslu dnevno nerazdeljen 9 urni počitek in sicer praviloma v času med 21. in 7. uro.

3. Dopust. Marsikateri hišni gospodinjci posle ne ve, da mu po 2 letnem službovanju pri enem gospodarju pritiče vsako nadaljnje leto plačan dopust enega tedna, ki naj se izrazi po možnosti v času velikih šolskih počitnic.

Za čas dopusta pritiče poslu redna plača in doklada za hrano v višini pol mesečne posebne plače v gotovini, ki se mora ob

nastopu dopusta izplačati v naprej. Če se dopusta ne more izrabiti radi krivde gospodarja, pritiče hišnemu poslu odškodnina v znesku posebne pol mesečne plače.

4. Bolezen. V roku 8 dni po nastopu službe je posla zavarovati pri zav. za soc. zav. za bolezen, nezgodo, starost in smrt. Ob bolezni ima hišni gospodinjci poseben pravico do plače za dva tedna, če je bil zaposlen pri istem gospodarju vsaj 14 dni, ako pa je bil zaposlen nad 6 mesecev, mu pritiče za čas bolezni plača za štiri tedne. Hranarino, ki jo prejme od Zavoda za socialno zavarovanje je izključno njegova last.

Če mu je med časom bolezni služba odpovedana, pa je bil zaposlen, kot je zgoraj navedeno, mu omenjene dajatve kljub temu pritičejo.

5. Odpravnina. Če je službeno razmerje trajalo 10 let neprekinjeno pri istem gospodarju gre poslu odpravnina v znesku četrte letne plače (za tri mesece) v gotovini. Odpravnina narašča z vsakim nadaljnjim letom službenim letom za 5 odstotkov letne plače, dokler se ne izenači z letno plačo) po 25. letih.

Marsikateri hišni gospodinjci posle, ki je vsa boljša leta pustil drugemu je bil radi nevednosti ob izstopu iz službe, ob to nagrado, ki se lahko prisilno izterja.

6. Odpoved. Po poteku 14 dni zaposlenja se mora uporabiti z ene kakor druge strani 14 dnevni odpovedni rok za razvezo službenega razmerja. Po odpovedi ima hišni gospodinjci poseben pravico iskati novo službo dvakrat ob delavniških neprekinjenosti po tri ure. Plača se mu za to ne sme pritrigati.

Ako je služba odpovedana brez tehtnih razlogov, ima posel pravico zahtevati plačo za 14 dni ter ekvivalent za hrano in stanovanje v znesku Lir 113.40. To velja za slučaj, da mora takoj zapustiti svoje službeno mesto.

To so le glavna določila Poselskega reda, ki se največkrat kršijo v škodo hišnogospodinjstva posla. Vabimo vse prizadete delodajalce, da se teh določil v bodoče točno drža se s tem izogibajo eventualnim neprilicam.

Vse delojemalce — hišnogospodinjke posle pa opozarjamo, naj ugotovijo, če so bili na podlagi navedenih predpisov kaj prikrasili. Vse kršitve zgoraj navedenih predpisov naj hišnogospodinjci posli prijavijo Trgovinskemu oddelku Pokrajinske delavske zveze, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22/I., kjer bodo dobili vse potrebne informacije in zaščito.

Trgovinski oddelek PDZ

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

Delavniki: Matica ob 14.30, 16.30, 18.30; Sloga ob 14.30 dalje; Union ob 16., 18.15. — Nedelje in prazniki ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO SLOGA — TELEFON 27-30

Junastvo v vojni na eni in vsa lirika ljubezni na drugi strani se vam prikazuje v filmu

Koncert po želji

O tem filmu je pisalo evropsko časopisje ob priliki razstave v Benetkah z največjo pohvalo. — V glavnih vlogah: Ilse Werner, Carl Raddatz i. dr. Sodeluje tudi: Marička, Röck, Paul Hörbiger ter berlinska filharmonija.

KINO UNION — TELEFON 22-21

Brezmejno poštvalnost prave ljubezni nam pokaže film

Mater Dolorosa

V glavnih vlogah: Mariella Lotti, Anneliese Uhlig, Claudio Gora i. dr.

KINO MATICA — TELEFON 21-11

Dnevno dvojni spored:

Ob 16.30 in 18.30 in na Svečnico ob 14.30, 16.30 in 18.30 četvorica najprej ljubljenskih igralcev: Fosco Giachetti, Maria v. Tasnady, Pal Javor in Otello Toso v burni ljubezenski drami

Rumeni pekel

Dnevno ob 14.30 in na Svečnico ob 10.30 detektivsko-kriminalni film

Skrivnostna žena

Igralci: Anneliese Uhlig, Paul Klinder, Herbert Wilk

DNEVNO DVOJNI SPORED! KINOMATICA

Dnevno ob 16.30 in 18.30 in na Svečnico ob 14.30, 16.30 in 18.30 ur film iz življenja zdravnikov med domačini Tahitskega otočja. — Ljubezenska drama v divji džungli! — Izbrani igralci: Giachetti, Pal Javor, Otello Toso, Maria v. Tasnady

Dnevno ob 14.30 in na Svečnico ob 10.30 napeta zgodba z lepo Anneliese Uhlig Smučanje, jazz!

SKRIVNOSTNA ŽENA

—lj Uprava kina Matice obvešča cenj. občinstvo, da bosta do nadaljnjega dva dnevna sporeda. Dnevno ob 14.30 in na Svečnico ob 10.30 je na sporedu film športno detektivske vsebine »Skrivnostna žena«. Dnevno ob 16.30, 18.30 in na Svečnico ob 14.30, 16.30 in 18.30 se predvaja »Rumeni pekel« z Giachettijem, Marijo Tasnady in Pal Javorjem.

Z Gorenjskega

— Krajevni razstavi. Za razpored krajev v zasledenih ozemljih Koroške in Kranjske se napravi ob smiselni porabi v pokrajini Koroška veljavnih določb seznam krajevnih razstav. V krajevnem razredu B so v krajevnem okraju Kranj, Skofja Loka, v radovljanskem Jesenice, Trzin, Radovljica, in Bled, v kamniškem pa Kamnik in Litija. V krajevnem razredu C so v krajevnem okraju Golnik, Ziri, St. Vid ob Savi, Senčur, Cerklje, Medvedovo, v radovljanskem Gorje, Kranjska gora, Dovje, Mojstrana, Rateče-Planica, Boh. Bistrica in Bohinjska Srednja vas v kamniškem pa Dob. Domžale, Homc, Komenda, Dol. Mengeš, Trzin, Moravče, Podgorica, Crnuče. Smartno pri Litiji in Trebeljevo, v krajevnem razredu D pa vse druge občine. Namesto dotedanje ureditve službenih in plačilnih razmer za neuradnike uslužbenice javne službe velja za izračunavanje stanovanjskega prispevka v bodoče ta seznam krajevnih razstav. Ta naredba je stopila v veljavo 1. januarja 1943.

— Zborovanje mladih vzgojiteljev. Nedavno se je vršilo drugo delovno zborovanje mladih vzgojiteljev kranjskega okrožja. O življenjskem jezikovnem poklu je govoril Kenda, dočim je Burgstaller v svojem predavanju pokazal, kako olajšamo utencem, da se zapomnijo to ali ono s pomočjo majhnih črtic. Okrožni šolski svetnik Wüster je pa obravnaval razna vprašanja mladinske vzgoje.

— Nova ureditev poštne službe v Kranju. Na podlagi naredb z dne 20. oktobra 1941 o upravnih razporeditvah zasledenih ozemelj Koroške in Kranjske je bila občina Stražišče ukinjena in združena s Kranjem. Zato se združi z veljavnostjo od 1. januarja 1943 vsa oddajna služba za mestno ozemlje pri poštnem uradu Kranj. Dosedanji vmesni poštni urad Stražišče posluje še nadalje samo kot sprejemni urad. Oznaka poštne uradov novega mestnega ozemlja se spremeni takole: Krainburg (Kärnten) in Krainburg (Oberkrain) 1 Wart (Kärnten) in Krainburg (Oberkrain) 3.

— Težka nesreča. 22. januarja popoldne sta podiralca Frančiška Gregorin in njena hči Frančiška iz Trzinu staro opekarno. Pilezi so na streho, da bi odtrgali ostreže. Streha se je pa pod njima udrla. Precej težko poškodovani ženski so prepeljali v bolnišnico na Golniku.

— Nov grob. V Dobenu pri Mengšu je umrla Helena Ručgaj stara 75 let.

— Življenje in umiranje na Cernučah. Lani je bilo na Cernučah rojenih 31 otrok, novih grobov je bilo pa 15. Porodili so se Abin Justin z Rozo Sirk, Janez Bezec z Ogo Mavric, Mhale Berger z Ana Beno, Feiks Fogacar z Marijo Horn, Stanislav Medic s Stanislavo Burica, Janez Knific s Francsko Kominek in Stanislav Lampe s Karolino Bolcar.

Iz Spodnje Štajerske

— Sola Anastazija Gruna v Brezicah. V ponedeljek 8. t. m. bo otvorjena v Brezicah sola Anastazija Gruna, visja deska sola. Z njo bo postavljen poseben spomenik poudarjajočemu rojaku. Sprejemni izpiti bodo za vse razrede od 2. do 5. t. m. Sola bo imela tudi dijaški dom.

— Poroka. V Mariboru sta se poročila znana gostinčarica Albina Planinc in Viktor Holzman, oba Mariborčana.

— Sloveča italijanska umetnika v Mariboru. V sredo zvečer nastopita Rio in Gregoria Nardi, ki sta na turneji po Nemčiji. Njun koncert na dva klavirja bo v dvorani štajerskega Heimabunda. Spored obsega dela skladateljev Mozarta, Brahmana, Clementia, Infantina in Chopina.

— Nova železničarska kuhinja. V torek 26. januarja je bila svečano otvorjena v Sevnici nova železničarska kuhinja. Otvoritev so prisostvovali zastopniki štajerske železničarske direkcije in železničarskih organizacij. Kuhinja je otvoril v imenu obratovodje ing. Treo, otvoritvene besede je pa govoril višji svetnik dr. Müller.

— Zborovanje vzgojiteljev. V sredo dne 20. januarja so zborovali v Marenbergu vzgojitelji pokrajine Slovenjgradec in Marenberg pod predsedstvom Rudolfa Schneiderja. Na sporedu je bilo več kratkih referatov, katerim so sledili razgovori in posvetovanja o vzgoji mladine.

— Tudi Zalec je dobil ljudski oder. Nedavno je ustanovila tudi krajevna skupina v Zalcu ljudski oder in že prvi njegov nastop je vzbudil splošno pozornost. Nastop je bil zadnji petek v kinodvorani, kjer so vprizorili veseloigro »Rodbina Hannemann«.

— Nesreča. Otroci tovarniškega delavca Pahica iz Ravne so se igrali blizu štedilnika. Enoletnemu Josku je brizgnila v obraz vrela kava, da je zadobil hude opekline. Štirljetni posestnikov sinček Alojz Tement iz okolice St. Janža je padel in se močno pobil po glavi, 15letni učenec mariborske vadnice Ferdinand Novosel je padel med telovadbo in se močno pobil na hrbtno. 29letna posestnikova hči Marija Lorbek iz Doga pri Mariboru je padla in se hudo pobila po glavi. Vse ponesrečence so prepeljali v bolnico.

— Počastitve mater. Prvič so bili tudi na Spodnjem Štajerskem materam svečano izročeni častni križi in sicer 137 zlatih, 180 srebrnih in 119 bronastih. Častne križce so dobile samo tiste matere, ki so izpolnile vse pogoje, poleg tega so pa nemške državljanke in članice štajerskega Heimabunda. Svečana izročitev križcev je bila na sedežih krajevnih skupin. Povsod je govoril med drugimi okrožni vodja Strobel. V Celju je prejelo križec 44 mater, ki imajo mnogo otrok.

RUMENI PEKEL

— Rogaška Slatina za zimsko pomoč. V Rogaški Slatini so nabrali za zimsko pomoč 3200 mark.

— Novi grobovi. V Mariboru so umrli zasebnica Marija Stauder, stara 78 let. Učence ljudske šole Bogoljub Bregant, star 12 let, železničarjeva žena Marija Nabergo, stara 76 let, paznikova žena Frančiška Milinarič, stara 28 let, železničarjeva žena Elizabeta Vrabčič, stara 45 let, šestletni Maks Majhenič, višji četovodja Hubert Belij iz Munstra, star 46 let, obratovodja Evgen Bujatti, pek Herman Vrečur iz Marenberga, star 35 let, posestnica Marija Terček, stara 35 let in Valburga Smolnikar roj. Saria, stara 85 let. V Slov. Bistrici je umrl obožniški uradnik Franc Zefran, star 75 let.

Iz pokrajine Trieste

— Padli triestinski bojevniki. Na ruskem bojišču je žrtvoval svoje življenje podporočnik alpincev Riego Agacci. Pokojnik je bil uvrščen v alpinsko divizijo »Julia«. Bojeval se je že na grškem bojišču. Rojen je bil 1917 v Triestu. Posejal je licej »Dante Alighieri« v Triestu. Bil je slušatelj prava na padovanski univerzi. V severni Afriki je padel pomorski motorista Anton De Battisti, ki je bil rojen 1922 v Triestu. Sodeloval je v tvornici strojev A. S. Andrea. V marcu 1942 je bil uvrščen v Kr. italijansko mornarico, dokler ni v borbi umrl. Pri kraju Darevskio je padel na vzhodnem bojišču Spiridion Cervani, doma iz vasi S. Giuseppe della Chiusa pri Triestu. Rojen je bil leta 1917 ter se je udeležil bojev na zapadnem in balkanskem bojišču. Nato je prišel na rusko bojišče, kjer je žrtvoval svoje mlado življenje.

— V Nemškem domu v ulici Nizza 15 v Triestu je bila svečana proslava desetletnice nar. soc. režima v Nemčiji. Navzočni so bili med drugim prefekt eksc. Tamburini, general Corte kot zastopnik armadnega poveljnika generala Ferrara, Zvezni podtajnik Mioni, mornariški poveljnik polkovnik Bechis ter občinski prefektni komisar comm. Coppola. Nemška oblastva so zastopali generalni konzul von Drufler s funkcijami konzulata ter drugi odlični predstavniki nemške vojske. Zgodovino nar. socializma v Nemčiji je očitral krajevni skupinski vodja nar. soc. stranke dr. Pausch.

— Ljudsko gibanje. V Triestu je bilo dne 30. januarja enajst rojstev, trinajst smrtnih primerov in dve poroki.

— Slikarski razstavi. Dne 1. februarja je bila otvorjena v triestinski galeriji umetnostna razstava odličnega triestinskega slikarja Cira Garzolinija. V Michellazzevi umetnostni galeriji pa je razstava domačega slikarja Ramirja Menga.

— Umetnostno literarni večeri so se pričeli na sedežu medpokrajinskega sindikata avtorjev in pisateljev. Prvi večer je otvoril sindikatni tajnik prof. Cossar, ki je navajal, da imajo ti večeri namen vrednotiti delo triestinskih pisateljev. Marcel Fraulini je prikazal v zgostenih obrisih umetniško prizadevanje domačih književnikov, nakar je spregovoril Dario De Tuoni o književni delavnosti v Dalmaciji. Otvoritvenemu literarnemu večeru so prisostvovali nac. svetnik Artelli, univerz. rektor prof. Viora ter šef prefekturnega tiskovnega urada dr. Herman Carbone. Zelo številno so bili zbrani triestinski književniki ter umetniki.

— Smrt starih Triestincev. Te dni so umrli v Triestu 64letni Jakob Cravos, 81letna Josipina Slabanja, 79letni Peter Carlutto in 65letni Gregor Rotter.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Ponedeljek, 1. februarja: zaprto.

Torek, 2. febr.: Ob 17.30: Veliki moj. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Sreda, 3. febr.: Ob 17.30: Ples v Trnovem. Red Sreda.

Cetrtek, 4. febr.: Ob 17.30: Zaljubljeni žena. Red Cetrtek.

Petek, 5. februarja, ob 15.: Kovarstvo in ljubezen. Izven. Cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 6. februarja, ob 17.30: Veliki moj. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

OPERA

Ponedeljek, 1. februarja: zaprto.

Torek, 2. febr.: Ob 16.: Zemlja smehljaja. Opereta. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Sreda, 3. febr.: Ob 17.: Thais. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Cetrtek, 4. febr.: Ob 17.: Beg iz seraja. Red B.

Petek, 5. februarja, ob 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Sobota, 6. februarja, ob 17.: Zemlja smehljaja. Opereta. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

SGARAVATTI SEMENTI S. A. PADOVA

Sementi di Ortaggi — Foraggi ecc. Sementa za zelenjavo — krnila itd. Chiedere offerte — Zahtevajte ponudbe

MAL I OGLASI

KROMPIR ZA KRMO se dobi pri Sever & Komp., Cesta Arille Rea št. 5 ter ga dobe vsi oni, ki imajo pristoje in drobnico po ceni lir 1.50 za 1 kg. — Nakaznice izdaja »Prevede, Gospodica ulica št. 12, oddelk za meso. Kdor se ni izkazno dvignil, naj gre takoj ponjo.

PREMOG DRVA I. Pogačnik LJUBLJANA Bohoričeva ulica 5 Telefona 20-59

DNEVNE VESTI

— Zlata svetinja padlemu generalu. Zlata svetinja je bila podeljena armadnemu generalu Frideriku Ferrariju Orsiju, poveljniku 10. armadnega zbora, ki je v prednjih vrstah prisostvoval borbi proti nasprotniku in v navalu bitke žrtvoval svoje življenje. Z istim odklikovanjem je bil počaščen spomin kapitana pilota Alberta Brondija iz Ferrare, ki se je uspešno boril v višavah nad Španjo, Malto in Albanijo, dokler ni umrl junaške smrti v srditi zračni bitki nad Sredozemskim morjem.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino«, kos 8 A, z dne 27. januarja 1943-XX. objavlja razglas o proračunu mestne občine Ljubljanske za leto 1943-XXI/XXII in »Službeni list za Ljubljansko pokrajino«, kos 9, z dne 30. januarja 1943-XXI. objavlja naredb Visokega Komisarja: obdaja običajnih dohodkov iz službenega razmerja, cene žitu letine 1942-XX. za oddajo Prehranjevalne mu zavodu za Ljubljansko pokrajino, spremembo tarife za poštno-čepkovni promet; obdaje Visokega Komisarja: Zapišimo imovine upornika Gabrenje Slavka in zaplamba imovine upornika Zupančiča Antona.

— Umrl je »dičien italijanski diplomat. V Cingolju je umrl senator grof Aleksander Mattioli Pasqualini. Pokojnik je promoviral leta 1888 na pravni fakulteti bolonske univerze, nakar je krenil na pot diplomatske kariere. Po diplomatskem službovanju v Kodanju in Berlinu je postal generalni konzul v Budimpešti, potem pa opolnomočeni italijanski minister v Cileju in Rio de Janeiru. Leta 1909. je bil imenovan za ministra Kr. doma. To funkcijo je opravljal do januarja 1939. Udeležil se je prve svetovne vojne 1915—18 kot pionirski častnik. Za veleposlanika je bil imenovan 1923, senator pa je postal leta 1913.

— Regijski škof Crnim srajcam ob vrnitvi z ruskega bojišča. Iz Rima poročajo: Ob priliki vrnitve 79. bataljona napadalnih Crnih srjav z ruskega bojišča, kjer je bil od začetka vojnih sovraštvo z Rusijo, je poslal škof iz Regia Emilije Zveznemu tajniku pismo, ki v njem sporoča vrnitvi se napadalnim Crnim srajcam svoj priščen pozdrav ter škofovski blagoslov z najlepšimi voščili za bodočnost.

— Milanski novinarji praznujejo novinarskega patrona. Dne 29. januarja na god novinarskega patrona so se zbrali v milanski nadškofjski kapeli številni milanski novinarji, ki praznujejo stanovskega patrona sv. Frančiška Saleškega. Mašo je imel urednik dnevnika »Il Popolo d'Italia« mons. Lojze Corbella. Navzočni so bili med drugim Zvezni tajnik Del Grosso, nac. svetnik Sanlro Giuliani, član strankinega nac. direktorja, nadalje tajnik lombardskega pokrajinskega novinarskega sindikata nac. svetnik comm. Arrigo de Angelis, nac. svetnik F. J. Rossi, šef zveznega tiskovnega urada Folliero ter direktor »Itale« mons. Busti. Ob koncu maše je prispel milanski nadškof kardinal dr. Schuster, ki je prikazal sedanje novinarske dolžnosti. Spomnil se je tudi italijanskih bojevnikov na vseh bojiščih. Nato je daroval milanski nadškof vsem zbranim novinarjem po en izvod svoje spominke razprave o sv. Benediktu. Prejeli so tudi po en izvod publikacije »Srca sv. Frančiška Saleškega«, ki jo je izdal novinar Karol Trabucco.

— Rimski kaplani pri papežu. Papež Pij XXI. je sprejel v zasebni avdijenci okoli sto koplanov, po večini kapucinov, ki vrtijo svojo službo po raznih rimskih bolnišnicah. Hkrati je sprejel tudi več število bolnikov in ranjenecv.

— »Zadrugara«. To glasilo Nabavljalne zadruge železničarjev Ljubljanske pokrajine izhaja menda najbolj redno med našimi strokovnimi glasili. Zda je že izšla februarška številka. Vsebinska je pestra in med njo najdemo marsikaj poučnega. Na prvi strani poročajo o pomembnem daru za združništvo v pomoč revnim; Zavod za združništvo je poslal Visokemu komisarju 50.000 lir v želji, da v celoti obišno podporno akcijo Pokrajinskega urada. Ta znesek je prostovoljno prispevalo 23 zadrug in ustanov, med njimi na povabilo Zavoda za združništvo Nabavljalna zadruga železničarjev 4000 lir. »Zadrugara« posveča mnogo prostora gospodinjstvu, da bi bilo čim bolj olajšano delo gospodinj. Tudi v tej številki je objavljenih mnogo dobrih kuharskih receptov za sedanje dni. List ima tudi rubriko za malo gospodars. v. D. Vahen je začel pisati zgodovinski oris Novega mesta. Lani je izhajala njegova »Ljubljana« kot monografični spis.

— Objava. Dodatno k seznamu stalno zaprišeženih sodnih tolmačev za leto 1943. se objavlja, da je dr. Murko Ivo, uradnik Trboveljske premoške lružbe v Ljubljani, Puharjeva ulica 5, tudi stalno zaprišežen sodni tolmač pri okrožnem sodišču v Ljubljani za češki jezik.

— Promerčja. Za doktorja medicine je bil promoviran na zagrebški univerzi g. Ivan Pučnik iz Slov. Bistrice. Čestitamo!

— Iz trgovinskega registra. Pri tvrdki »Papirles« družba z o. z. se vpiseta poslovodji Hieng Ernst ml. in Hieng Janoz, oba zasebna uradnika v Ljubljani, Ulica 3. maja 10.

— Nagrade zakladnih bonov. V seriji 40 zakladnih bonov z zapadlostjo 15. septembra 1950 so bile izžrebane sledeče nagrade: V seriji 40 dve nagradi po 100.000 lir za štev. 864.768 in 1.411.222. Stiri nagrade po 50.000 lir za štev. 109.906, 678.223, 752.219 ter 1.777.591. Nagrade po 10.000 lir za štev. 19.936, 140.923, 287.933, 613.326, 771.326, 838.114, 875.524, 957.902, 1.113.365, 1.174.404, 1.368.910, 1.645.296.

— Otvoritev novega pomorskega zavoda. Dne 15. februarja bo otvorjen v Capodistrije nov pomorski zavod. Načrt za ustanovitev tega zavoda je izdelal komisar in ravnatelj pomorske šole vojni ranjenec poročnik Jurij Cobolli. V novem zavodu bodo uživali gojenci vse potrebne udobnosti ter vzgojne prednosti, ki prhajajo v poštev za bodočo mlado mornarje. Pri sprejemu bodo imeli prednost oni gojenci, ki se bodo vpisali na strokovni pomorski šol. Zavod bodo vodili ter nadzirali komisar Jurij Cobolli, prefektni komisar, fašijski predstavnik, hranilnični ravnatelj iz Pole ter predsednik ribiške zadruge.

— Umetnostna razstava ob 20letnici milice. Glavno milično poveljstvo je razglasilo v dogovoru s fašistično konfederacijo profesionistov ter umetnikov umetnostno razstavo, ki bo otvorjena 21. aprila 1943 v vili Medici v Rimu. Povabjeni so k sodelovanju vsi oni umetniki, ki so vpisani v navedenem sindkatu in ki bodo predložili do dve umetni. nanašajoči se na umetnostno obdelavo motivov, ki so v zvezi s slovesom legionske milice.

— Obred zvestobe na vrhu gore Zerbion. Škof iz Aoste mons. Imberti je sprejel duhovnike don Carrela, don Bougeata in don Meyneta, ki so opravili te dni na vrhu gore Zerbion v višini 2721 obred zvestobe za italijanske bojevnike na vzhodnem bojišču. Omenjene duhovnike je spremljalo na vrh gore Zerbion šest mladih planincev, med njimi fašijski tajnik iz Camoia, ki so prisostvovali planinskim mašam treh acstskih duhovnikov v okviru obreda zvestobe.

Iz LJUBLJANE

—lj Sneg je skopnel. Po sorazmerno mrzlem sobotnem jutru, —6.6°, se je nenadno pooblačilo, med tem ko je zjutraj kazalo, da bo najlepši, sončni dan. Ze dopoldne je preplaval Ljubljansko kotlino močen val toplega zraka. Popoldne se je temperatura že dvignila na 6.6°. Ponoči med soboto in nedeljo se je le inalo ohladilo, tako da večeraj zjutraj ni več zmrzovalo in temperatura je znašala 3.8°. Podnevi se je močno ogrevalo in najvišja temperatura je večeraj znašala 8.6°. Sneg je vidno skopnel in že večeraj popoldne je bilo kopno tudi v ravninah. Nekaj snega je ostalo le v zatijših, kamor ni mogel prodreti jug. Davi je bilo nenavadno toplo, saj je današnja minimalna temperatura znašala 6.7°. To je že pomladna jutranja temperatura. Da lahko mislimo že na pomlad, smo spoznali davi v Zvezdi, kjer so mestni delavci trosili na zelene trave kostno moko, da bodo zemljo kmalu zočet preorali — če bo vreme delj časa ugodno — ker bodo tudi letos tam pridelovali krompir. Južno vreme bo menda trajalo še nekaj dni.

—lj Umrli so v Ljubljani ob 22. do 23. januarja: Godec Antonija, 2 meseca, hči žel. delavca, Draga 45, Reich Ivan, 79 let, vpo. kojence tobacne tovarne, Velebitka ul. 7, Martinjak Anton, 21 let, uradnik Kmetijske družbe, Kozarje 93, Leskovšek Anica, 33 let, kontoristinja, Vidovdanska c. 9, Frece Jože, 65 let, delavec, Celovška cesta 8, Kranjc Marija, roj. Dekleva, 63 let, vdova pregl. fin. kontrole, Vidovdanska cesta 9, Kušar Frančiška, roj. Hočevar, 79 let, vdova peštn. us

Kranjski deželni zbor pred 200 leti

Zanimivosti o zasedanju nekdanjega kranjskega deželnega zbora in o njegovih dostojanstvenikih

Ljubljana, 1. februarja

Če se zanimamo za življenje naših prednikov, se moramo nekoliko tudi seznaniti z deželnim zborom, ki je imel v starih časih v rokah oblast dežele ter je izražal neno voljo. Na tiste čase nas v Ljubljani spominja še deželna hiša na Novem trgu. Tudi dandanes se marsikdo niti več ne spominja, da je bila starinska palača zdaj dom Kmetijske družbe, nekdanja deželna hiša.

Članstvo posebna čast

Člani deželnega zbora so bili največja gospoda v deželi. Razumljivo je, da ni bil kdor koli sprejet v deželni zbor. Članstvo je bila velika čast, ki pa ni bila zvezana s posebnostjo in ne pridobljena zgolj zaradi zlahtne krvi. Člani so sprejemali v zbor na slovesni seji. Le člani so smeli zahajati na zborovanja zbora. Toda članstvo v deželnem zboru ni bilo le čast, temveč je bilo tudi koristno, kajti le člani so lahko dobili deželne službe.

Koga so sprejeli med »deželane«

Med člane deželnega zbora niso sprejemali le plemičev, čeprav so se pri sprejemu ozirali predvsem na plemstvo. Skoraj prav toliko kakor plemstvo je odtehtala doktorska diploma. To se pravi, da so bili med »deželane« lahko sprejeti tudi neplemiči, ki so pa morali izpolniti posebne pogoje. Meščan, ki je hotel biti sprejet med »deželane«, med najvišje deželne dostojanstvenike, zastopnike deželnih stanov in ki je izstopil iz meščanskega občestva, je moral biti predvsem dovolj bogat. Z denarjem je bilo mogoče kupiti tudi plemstvo. Meščan je moral dokazati, da bo živel primerno svoji časti med drugimi deželnimi dostojanstveniki. Sprejem med »deželane« je pa bilo treba tudi zapечатiti s precej visoko pristojbino. Višina pristojbine se je razvijala po imenitnosti člana. Do leta 1711 se morali člani posvojiti deželni denar na 4% obresti in sicer najmanj po 5000 gld. To se pravi, da so bili člani tudi nekakšni bančniki dežele. Vendar pristojbina ni bila nujen pogoj za sprejem; posamezne člane so tudi opretili plačila.

Dostojanstva po stopnjah

V deželnem zboru so strogo varovali etiketo in vprašanje razvrstitve dostojanstvenikov glede na to, kdo uživa večjo čast, jih je večkrat vznemirjalo. Laže so odločili, komu gredo prva mesta. Samo po sebi je bilo razumljivo, da je na prvem mestu sedel deželni maršal. Samo njemu je bilo prepuščeno, da je smel sklicevati deželni zbor in predlagati, koga smejo sprejeti med člane in koga naj odklonijo. Deželni maršal je sprejemal cesarske odloke naslovljene na deželne stanovne. Prav tako so njemu izročali razne prošnje in odločal je pri podelitvah podpor. Na drugem mestu je bil deželni glavar, ki je bil prav za prav deželni upravitelj; v njegovih rokah so bile gospodarske zadeve dežele. Predsednik (maršal) in glavar sta bila neobidno potrebna pri zborovanju, brez njih deželni zbor ni mogel zasedati. Med predsednikom zbora in glavarjem je bila razlika. Deželni glavar je bil cesarski uradnik, ki je užival to častno službo do smrti. Bil je predsednik sodišča in v ta namen sta mu bila dodeljena dva uradnika. Kot upravitelj deželne blagajne je bil odgovoren neposredno cesarju za siehmi, tudi najmanjši izdatki. Odgovoren je bil tudi pred cesarjem za gospodarske razmere, za red in mir v deželi. Kakor rečeno, je imel deželni glavar kot predsednik deželnega sodišča dva višja uradnika, ki sta bila tudi člana deželnega zbora. Prvi uradnik je bil deželni oblastnik (Landesverwalter), drugi pa deželni oskrbnik upravitelj (Landesverwalter). Kako veliko čast sta uživala ta dva uradnika v deželnem zboru, sprevidimo iz tega, da sta glasovala prva za glavarjem. Drugi člani so glasovali po strogo določenem redu. Tudi v tem se je očitno, kdo je užival večjo čast.

Kako so sedeli

Ni bilo vseeno, kje je kdo sedel v deželnem zboru. Stolički so bili razstavljeni po strogih predpisih. Pri tem je bilo treba upoštevati, da so posamezni stanovni uživali večjo čast in so torej njihovi člani sedeli na prvih mestih. Toda stanovi se niso mogli tako lahko sporazumeti, komu gre več časti. Vsakdo je pač cenil sebe čim višje. V deželnem zboru se je ločilo od drugih posvetnih stanov predvsem duhovščina, ki je posebnim ljubosumnost varovala svojo čast. Zastopniki posvetnih stanov se sicer skušali krotiti z njo, a čeprav o bili številnejši vendar niso odtehtali toliko. Posvetni stanovci so se pa zopet delili na višje in nižje

Med višje plasti so spadali grofje, baroni in knezi (Herrenstand). Med nižje stanovce so spadali »nižji« plemiči in neplemiči ter so jih imenovali v'tze (Ritterschaft). Najnižji stan četrti, ki je bil zastopan v deželnem zboru, so bili zastopniki mest in trgov, njihovi župani in sodniki. Kakšen ugled je užival posamezni stan je bilo jasno očitno pri zasedanju deželnega zbora. Na prvem mestu so sedeli zastopniki duhovščine s škofom odnočno s škofi na čelu. Takoj za škofom je bil uvrščen komendantor nemške kraljeve vojske v Ljubljani. Sedel niže je imel ljubljanski stolni prošt, za njim so pa bili razvrščeni: novomeški prošt, stški prošt, kostanjeviški prošt in bistriški, ter stolni (ljublanski) dekan. Na zadnjih sedežih med duhovščino so sedeli ljubljanski kanoniki. Stoli kapitelj je smel pošiljati po šest kanonikov v zbor. Posvetni stanovci, ločeni po sedežih od duhovnikov, so bili razvrščeni tako: v prvi vrsti so sedeli knez turjaški, Eisenbergi in Portia; za knezo so bili uvrščeni profiti: Attensi Turjačani, Barbi, Blagaj, Bucellinji, Kobencliji, Gallenbergi, Lamberti, Paradeiserji, Saurau (Zerjavi) itd. Zastopniki je bilo 18 grofovskih rodbin. Za grofi so se vrstili baroni, in sicer 42 rodbin.

Spor, kdo na prvi glasuje

Od časa do časa je prišlo do hudega spora, komu gre večja čast ter kdo naj prvi glasuje. Posvetni stanovci so se hoteli uveljaviti pred duhovščino. Do spora, kdo naj prvi glasuje, odnočno, kdo naj velja več, je najbrž prišlo večkrat. Prepričanje je bilo konec šele, ko si je gospodski stan izvojeval vsaj pravico, da so smeli glasovati mešano, ne več po strogem redu. Najnižji stanovci se seveda niso mogli potožiti za najvišje časti. Odločala je čast, ne pa število. Najnižje plemstvo je bilo najštevilnejše; v deželnem zboru je bilo 58 zastopnikov tretjega stanu, »vitezov«. Prvi stan je bila duhovščina, drugi je bil gospodski stan, tretji viteški, četrti pa meščanski. Tako so torej zastopniki mest in trgov sedeli na zadnjih sedežih. Tudi pri glasovanju so prišli zadnji na vrsto, to se pravi že tedaj, ko je bilo prav za prav že vse sklenjeno. Pri glasovanju niso mogli odločati, ker so bili vselej preglašani. Prav zaradi tega so tudi večkrat izstali, menda tudi demonstrativno, na zasedanju. Kaže, da se zastopniki mest in trgov niso posebej trkali za čast v deželnem zboru, da bi sedeli na zadnjih mestih. Tako govore vi-

ri, da zastopnikov Radovljice ni bilo v 17. stoletju v 20 letih nobenkrat v zboru. Sicer pa plemstvo tudi ni rado gledalo kljubovalnih meščanov v deželnem zboru ter si prizadevalo, izrinuti jih iz zbornice. V 18. stoletju je vlada začela odpravljati deželni zbor. Pozneje ga je zopet obnovila in tedaj so si gospodski stanovci prizadevali, da bi vsaj omejili število meščanskih zastopnikov, če jih že niso mogli povsem izrinuti iz svojih vrst. Zahtevali so, naj bi mesta v zboru zastopali le župani, ne pa tudi mestni sodniki. Razumljivo je, da so mesta tudi odločno branila svoje pravice, ter se niso pustila ugnati. Ostalo je pri stari urelitvi.

Zasedanje

Zasedanje je bilo vselej na zunaj precej slovesno. Začetek je bila slovesna maša v stolnici. Člani zbora so šli tja v sprevodu. Ko je bila pozneje sezidana kapela v deželni hiši, je bila maša pred zasedanjem tam, a vsi člani se je pač niso mogli udeležiti, ker je bila kapela zelo temna. Vendar je treba upoštevati, da je bila udeležba na zasedanju večkrat slaba. Zasedali so lahko že, če se je zborovanja udeležilo vsaj 18-24 članov, kakor je razvidno iz neke listine. Sicer bi pa bila dvorana pretesna, če bi se zasedanja udeležili vsi člani. Na zasedanju so najprej prečitali »statum silentii« iz leta 1610, in njegov dostavek iz 1. 1618. Kar so obravnavali, je moralo ostati tajno, in sicer tudi za člana zbora, ki se zasedanja ni udeležil ali je zapustil dvorano pred zaključkom. Ko so obravnavali osebno zadevo člana, je moral član zapustiti dvorano in niti deželni maršal in glavar nista bila izjema. Na zborovanju so sklepali o oddaji služb. Najbolj so se potoževali za odborniške službe. Odborniki (člani) so opravljali podobne službe kakor odborniki poznejšega deželnega zbora. Odbornikov je bilo 5 s predsednikom na čelu. Poslovali so tri leta, a izjemno jih je lahko deželni zbor potrdil še četrto leto. Odbornike so nekaj časa volili samo iz prvih treh stanov, včasih je pa dosegel odborniško čast tudi meščan. To je bila dobra služba, saj je plača znašala 1000 gld. na leto. Tudi druge službe so bile precej dobro plačane, zato se je vodil za nje hud boj. V 18. stoletju je deželni zbor izgubil skoraj vse pravice do upravnih poslov. Dovoljeval je le še davke, vendar tudi to navidezno, kajti deželni zbor je moral pristati na cesarjevo zahtevo tudi v tem pogledu.

Tanki sovjetske vojske

V rubriki o motorjih je »Gazetta dello Sport« objavila izpod peresa Giovannija Canestrina naslednji zanimiv članek o tankih sovjetske vojske.

Ruska industrija ima bogate izkušnje v proizvodnji tankov, posebno sedaj po dveh letih vojne in ker je s polnimi rokami zajemala pri drugih. Na tem kakor na drugih področjih so se Rusi izkazali za izvrstne prilagovalce. Posnemali so francoske, angleške, ameriške in italijanske tanke in oklopne avtomobile; dobili so podatke in načrte na razpolago od Francije; kupili so si v Angliji dovoljenja za proizvodnjo tankov, posebno od podjetja Wickers; končno pa so poklicali na vodstvo svojih prvih tovarn za proizvodnjo tankov samega projektanta Christiea, slovitiga ameriškega graditelja, ki je zagovarjal mešan sistem tankov na kolesa in gosenice in tanke velike hitrosti. Izdelali so ali vsaj skušali izdelati najrazličnejše vrste tankov, ne da bi se posebno zanimali za njihovo dejansko učinkovitost. Zeleni so le organizirati proizvodnjo v velikem obsegu.

Dejansko so v svojih številnih tovarnah, ki so bile navidezno namenjene proizvodnji poljedelskih traktorjev, dosegli tako znatno proizvodnjo, da so imeli v začetku vojne z Nemčijo približno 30.000 tankov najrazličnejših vrst. Ta množica oklopnih in obojenih avtomobilov je bila mogočna, na srečo pa ne prav tako učinkovita.

Ze med špansko vojno so Rusi mogli ugotoviti, da vrste tankov, ki jih uporabljajo in preizkušajo, ne odgovarjajo polni meri vsem zahtevam. Na vsak način so obile slabše, kakor tistih nekaj vrst, ki so jih preizkušali Nemci. Lahki tip T 27, težak 2,7 ton in zgrajen v tovarni Wickers, T 26 A, težak 8,55 ton, Christie B. T., težak 10 ton, so morali Rusi po prvih preizkušnjah spremeniti ali celo naravnost opustiti. A sovjetska vojska je imela izredno mnogo tankov teh vrst. Po težkih izgubah v začetku vojne proti Nemcem jih

je morala na tisoče, ki so jih konstruktivno že prekosili, vendarle vreči v boj, da bi zaustavila zmagoviti pohod nemških oklopnih kolon. Rusi so izgubili v letu 1941 nad 14.000 tankov, prav tako je mogoče računati, da so jih lani izgubili okoli 10.000. Skupno je bilo tako izločenih 24.000 tankov v razdobju 24 mesecev, kar pomeni povprečno 1000 tankov na mesec. Kljub težkim izgubam, ki jih je utrpela sovjetska industrija v strojih in tovarnah, je treba priznati, da je še sposobna proizvajati to mesečno število ali nekaj manj, če ji je mogoče, kakor izhaja iz uradnih poročil, zalagati svoje čete s stotinami tankov. Resnica je, da Rusija že eno leto prejema dobave, med drugim tudi tanke iz Združenih držav Severne Amerike, vendar kakor se zdi, teh na namembni kraj ni prišlo več kakor 2000 do 3000.

Kolkor je mogoče vedeti, so Rusi imeli v začetku 11 tovarn, v katerih so gradili tanke ali njihove dele. Te tovarne so bile v Celjabinsku, Gorkem, Stalingradu, Leningradu, Kirovu, Saratovu, Cieu, Nižem Tagilu, Novosibirsku, Harkovu in Mariupolu. Najmanj pet so jih izgubili ali pa so morali v njih ustaviti proizvodnjo. Iz nekaterih jim je uspelo rešiti vse stroje. Razen tega so osredotočili proizvodnjo na tiste vrste, ki so dale najboljše rezultate, in z najnujnejšimi izpremembami se jim je posrečilo vzdržati proizvodnjo na visoki in zalagati svojo fronto neprestano z znanimi števili tankov.

Od 15 vrst tankov, s katerimi je sovjetska vojska razpolagala v začetku vojne, se je ruska industrija po izkušnjah na bojišču omejila samo na množinsko proizvodnjo treh vrst. To so T 34, KV 1 in KV 2 (črki KV sta črtenici Klim-Vorošilov). Prav proti tem trem vrstam oroženih voz so se morali Nemci boriti poleti 1942 in v sedanji ofenzivi.

Med izločenimi tanki oziroma tistimi, ki jih sedaj izločajo iz sovjetske vojske so: T 35, težak 45 ton, katerega prednik je bil T 28. Slednjega so izdelali v treh

Iz Rima: Prihod prostovoljskih bataljonov sinov Italijanov v tujini

vrstah, ki so se razlikovale med seboj po številu stolpcev. Izločena sta tudi T 26, ki ga je izdelal Wickers in je bil težak 8,55 tone, in T 28, težak 28 ton.

Tudi anfibijski tank T 40, na katerega so Rusi polagali veliko važnost, ni prišel uspehov, ki so jih pričakovali. Po pomanjkljivosti materiala uporabljenega pri izdelovanju se zdi, da so te tanke izdelali v Donovi kotlini. Nadomestil ga je tank T 50, ki tehta 5,5 ton in ki ga uporabljajo kot oklopno vozilo za izvidniške akcije. Obožen je s topom 20 mm in zaščiten z oklepom od 7 do 20 mm. S 85 HP lahko doseže povprečno hitrost 44 km na uro na raznovrstnem terenu.

Med tremi glavnimi vrstami tankov, ki jih sedaj izdelujejo Rusi, in ki so kot rečeno T 34 in oba KV, je opaziti takoj, da so sovjetski tehniki, potem, ko so določeno dobo smatrali hitrost za najvažnejšo — po kriterijih, ki jim sledijo predvsem v Ameriki — sedaj na podlagi izkušnej izpremenili svoje mnenje v celoti. Usmerili so se k zvišanju zaščite tankov na škodo njihove hitrosti.

Težke izgube, ki jih je ruskim tankom zadalo izvrstno in učinkovito nemško strelno orožje na njihovih tankih, kakor tudi strelno orožje uporabljano samostojno za borbo proti tankom, so vplivale na spremembo osnovnih smernic za gradnjo sovjetskih tankov, kakor so v ostalem vplivale tudi na gradnjo angleških in ameriških tankov. Dejansko niso povečane hitrosti, ki jih je mogoče na raznovrstnem terenu doseči z uporabo visokih motornih sil in torej tudi visoke potrošnje goriva, tolikšne, da bi doprinele k večji neravnovesnosti tanka in bi bila z njenim opravičena manjša zaščita. Tako je pri nekaterih najnovejših ruskih tankih opaziti znatno zmanjšano specifično silo, ki je n. pr. pri tanku T 26 sedaj samo 9,2 konjskih sil na tono. S povečanjem teže tega tanka o 8 na 9,2 ton, predvsem zaradi povečanja debeline oklepa od 13 na 25 mm, ni bila povečana motorna sila več kot za tri konjske sile. Zato se je hitrost, ki je prej znašala 35 km na uro, znižala sedaj na 27 km.

Nasprotno je bil pri najhitrejšem tanku, ki ga imajo Rusi, to je pri BT, ki ga je zgradil Christie, oklep povečan za malenkostno debelino 3 mm in celotna teža povišana od 12,7 na 13,7 ton, sila pa je bila dvignjena od 350 na 500 konj tako, da je tank dosegel povprečno hitrost 54 km na raznovrstnem terenu in 75 km na cesti.

Pri obeh težkih vrstah KV je zanimiva uporaba Dieslovih motorjev, ki so jo očitno inspirirali Amerikanci. Zanimivi sta tudi zaščita, ki doseže celo do 105 mm debeline v poječani vrsti KV 1, in oboženitev, ki je pri KV 2 možna 152 mm. To je kolkor se ve, strelno orožje največjega kalibra, montirano na tanku.

V splošnem je bila pri sovjetskih tankih povečana tudi učinkovitost strelav, njihova avtonomija v bojevanju in smeri, kar se je doseglo z uporabo že omenjenih Dieslovih motorjev. Najnovejša vesti z ruske fronte govore tudi o uporabi posebnih zaščitnih plošč na tankih. Gre za sistem, ki so ga uporabljali angleški izdelovalci po slabi preizkušnji. Ker oklep ni bil dovolj odporen za nemško in italijansko strelno orožje in ker niso mogli izločiti vseh že izdelanih tankov, so sklenili, pritrditi spredaj zaščitno ploščo z vmesnim prostorom 5 mm. Ruski izdelovalci tankov so morali očitno slediti isti poti, toliko bolj, ker je v celoti zaščita njihovih tankov znatno manjša, kakor je ona na anglo-ameriških tankih.

Drzen pustolovec

Madžarska policija je aretirala enega najbolj rafiniranih pustolovcev, kar jih je imela zadnja leta v svojih zaporih. Zid Tibor Schulhof, rojen leta 1883, si je nakopal pod raznimi izmišljenimi imeni na glavo mnogo grehov. Zavzemal je družabne, gospodarske in politične položaje in zakrivil celo vrsto s leparji. V začetku sedanjega vojne se je dal krstiti in potem je živel pod imenom Jenő Kalman. Proglasil se je za doktorja in ustanovil posvetovalnico za pravne zadeve. Ko je prišla ta sleparija na dan se je preselil v Debrecin, kjer je pod imenom dr. Zoltana Benczika poučeval židovski verouk. Tam se je drugič poročil. Obdržal je pa tudi svojo prvo ženo, ki jo je izdajal za svojo sestro.

V Debrecinu je napravil karijero. Postal je ravnatelj elektrarne, pozneje pa ravnatelj češke zavarovalnice in leta 1933 ravnatelj elektrarne v Peongradu. Potem se je lotil politike in postal je tudi novinar. Zaradi protizidovskega zakona so mu bili potrebni dokumenti: Zoltana Benczika. Mož pod tem imenom res živi in je advokat. Schulhof je bil tako predzren, da je proglasil Benczika za svojega pravega sorodnika in zahteval od njega rodbinske dokumente. Končno je postal tajnik centralne za usnje. Lani so mu pa živci odpovedali. Napisal je svoj življenjski in ga izročil advokatu s prošnjo, naj ga pošlje državnemu tožilstvu. Advokat pa tega ni hotel storiti. Po ovadbi je pa prišla njegova burna preteklost na dan in Schulhof je bil aretiran.

Moderno cestno omrežje na Slovaškem

Za tujsko prometno sredšče Slovaške Tatru je bil leta 1939 določen načrt gradnje okrajnih cest. Ob koncu lanskega leta je bila gradnja cest v glavnem zaključena. V območju Tatru je bilo zgrajenih 1940 — 50.135 km okrajnih cest in stroški so znašali 4,5 milijonov kron. Predlanskim je bilo zgrajenih še 52.180 km novih cest, oziroma popravljenih starih. Stroški so znašali zopet 4,5 milijonov kron. Lani je bilo zgrajenih in popravljenih 55.160 km in stroški so znašali 6,4 milijone kron. Tako je dala Slovaška za svoje tujsko prometno sredšče moderno cestno omrežje, kar bo igralo v njene mogočarstvo že v bližnji bodočnosti zelo važno vlogo.

100-letnica cigarete

Francija praznuje te dni svojzvesten jubilej namreč 100letnico cigarete. Med osvajanjem Alžira po Francozih je neki francoski vojak izgubil pipo in ni si mogel omisliti nove. Zato je vzel papir svojega naboja in zavi valj tobaka, ki bi ga bil sicer pokadil v pipi. Njegovi tovariši so nazvali njegovo primitivno iz papirja na hitro roko narejeno pipko cagarete. Tako je nastala prva cigareta. Francija je do sedanjega vojne izdelovala letno 17.000 ton cigaretnega papirja. Približno petina cigaretnega papirja je šla v Ameriko. Cigarete so se kmalu razširile po vsem svetu in zdaj si ne moremo misliti kadilca brez njih.

Prilikkavost se ne podeduje

Malo komu je znano, da se prilikkavost ne podeduje in da so prilikkavci brez izjeme otroci staršev normalne rasti. Statistika nam prica, da odpade na 1.000.000 normalnih otrok en prilikkavec.

J. O. CURWOOD:

Abrahamova polja

55

ROMAN

V koči je našla Hepsibo, ki je kakor mrtev ležal na tleh, in pokleknila k njemu. Ni se zavedel njene navzočnosti, dokler ga ni mlada žena rahlo prišla za roko in s prsti začutila debele vrvi, s katerimi so bila zvezana zapetja. Nato je Tonijeta poiskala obraz ter se sklonila k obsojencu.

»Hepsiba!... Hepsiba Adams!...« je zašepetala. »Tonijeta Tonteur je pri vas!«

Čez nekaj časa je Sindas, ki je še vedno sedel z Adebajem pred vrati koč, videl Divjo golobico, kako je stopila ven in krenila proti morišču. Ustavil jo je in zvedel, da Tonijeta plaka pri ujetniku in da je pes pri nji.

Pod hrasti so bili zakurili ognje; sredi plameničnega kroga je Tajaoga govoril svojemu ljudstvu. Sindas in Adeb sta vedela, kaj to pomeni. Vsak čas je moral priti ukaz, naj privedeta ujetnika. Adeb je gledal proti ognjem, Sindas pa je hodil sem ter tja, kakor bi ga bližanje smrtnega kazni vznemirjalo. Zdelo se je, da vleče na uho ali da nečesa čaka.

Adeb je nazadnje pretrgal molk z vprašanjem, zakaj Tajaoga ne pošlje po ujetnika. Tedajci pa se je vzdignil nov krič in vik, ki jima je poveljal, da je trenutek prišel. Adeb je stopil k vratom koč, vzdignil zaveso in poklical Tonijeto:

»Sojan Mekvun!«

Nič odgovora. Lovci je zaklical še enkrat, nato je stopil v koč.

Čez trenutek se je spet začul njegov glas; okliknil je Sindasa, ki mu je odgovoril. Potem se je znova pokazal na pragu, vohaje okrog sebe kakor pes, ki sledi žival. Ko je bila prazna; Tonijeta in ujetnik sta bila pobegnila.

Sindasa ni rekel besede; tudi po njegovem obrazu ni bilo moči spoznati, kaj misli, saj je bilo že tema. Ko je Adeb prihitel, je izrazil samo svoje začudenje. Petdeset korakov od koč je bil ob bregu reke privezan kanu, in nobeden izmed njiju se ni spominjal glasu, po katerem bi bilo moči sklepati, da sta ubrala begunca to pot. Adeb je v svojem srdu rekel, da sta s Sindasom ravnala kakor otroka; še ženske v Čunufaju se jima bodo posmehovale, ker jima je ujetnik tako zlahka ušel. Še huje mu je vzkipela jeza, ko se je prepračal, da je kanu res izginil.

Nato pa se je unesel. Ubežinka še nista mogla biti daleč; dejal si je, da ju ne bo težko dohiteti. Jadrno je porinil v vodo drug kanu; toda Sindasa je zadržal, rekoč, da je Sojan Mekvun Tajaogova hči; zakoni rodu terjajo za njeno dejanje smrtno kazen, in Tajaoga sam mora odrediti, kaj naj se zgodi. Po drugi strani pa begunca ne moreta uspeti v svoji nameri. Belec bo stal bržkone še nocoj ob

mučilnem kolu, in z njim vred Srebrna peta, ki je dokazala, da je izdajalka Tajaoga in njegovega rodu.

Adeb je nekaj zamrmral, nato pa odhitel s tovarišem proti kraju, kjer sta čakala Tajaoga in ljudstvo. Ko sta prišla do njih, ni bil miren kakor Sindas, na katerem je bilo, da naznani izdajstvo Tajaoga, ki so jo bili sprejeli medse kot znova utelešeno Sojan Mekvuno. Govoril je glasno in razločno, tako da so ga vsi slišali.

Za nekaj časa je množica utihnila, prevzeta od misli, da je to zadnji in najhuši udarec za glavarja, ki je bil podaril nezvesti belki tisto, kar je imel najdragocenejšega: dušo svoje rodne hčere. Tajaoga je bil dozdnevno hladnokruven in strahotno miren, njegov obraz negiben kakor iz kamna. Množica je čakala, da premeta svojo presunjenost in izpregovori. Ko je vzdignil glas, je rekel, da mora maščevati svojo čast in čast svojega ljudstva. Poklical je Sindasa in Adebaja ter jima ukazal, naj ga spremita na pogon za beguncema, kajti njiju zasledovanje je bolj njegova dolžnost kakor dolžnost ostalih. Preden se noč za mnogo pomakne naprej, hoče predati osem slepeca in z njim vred belo dekle, ki ga je izdalo!

Minilo je nekaj ur; ves ta čas so Seneke ždeli okrog ognjev ter čakali vrnitve Tajaoga in njegovih tovarišev. Nazadnje se je oglašila z reke pesem, ki se je bolj in bolj približevala. Bila je pesem, ki jo je bil zložil Tajaoga ob hčerini smrti; in ko so Seneke med njenimi žalostnimi besedami razločili druge, ki so izražale zmagovalstvo, so se zga-

nili kakor listje v vetru. Tajaogovo zasledovanje je bilo uspešno! Hitro so določili na ognje še več kuriva, in vsa množica se je željno pripravila na to, kar je moralo priti.

Ko pa je Tajaoga s tovarišema stopil iz kanuja, so ljudje videli, da ne vodijo nobenega ujetnika. Vendar so bili videti vsi trije vojskači srdito zadovoljni, ko so stopili v svetlobni krog. Tajaoga je znova zavzdignil svojo pesem, vzel gorečo poleno, ga vrgel v grmado, ki je bila naložena okrog mučilnega kola, in zaplesal okoli te grmade smrtni ples. Nato se je obrnil k ljudstvu in izpregovoril.

Opisal je, kako so bili zalotili begunca na robu Velikih pečin, za katerimi krožijo vode v strahotnem vrtincu. Slepce se je branil s sekirico, ki jo je bil ukradel v Adebajevi koči, dokler ni dobil udarca po glavi, ki ga je pomiril za zmerom. Ta človek je bil še v svoji slepoti divji kakor peklensček; tako govoreč, je glavar mignil Sindasu, ki si je odgrnil kožuh z ramena ter pokazal novo, še krvavečo rano. Nato so bili vrgli mrtvega v glovoko vodo, ki je drla pod skalovjem.

Toda zavrženko, ki ga je prevarila, deklino, ki je prišla v Čunufajo, da osramoti Tajaoga in oskrni dušo Sojan Mekvune, njo so bili dobili živo v pesti. Tajaogov blede obraz je nalikoval obrazu blaznika, ko je tako pripovedoval in preklinjal izdajalko. Ali je ni bil vzel na svoje prsi kakor rodno hčer? Ali je ni bil obdaril s Sojan Mekvuninimi dragocenostmi? Ji niso bili vsi pripravili mesta v svojih srečih? Ona pa se je bila pokazala lažnikovo in izdajalko!